

Куджо
Стівен Кінг

Маленька безвідповідальність жінки, що необачно обрала коханця... Маленька безвідповідальність чоловіка, що вчасно не відремонтував авто. Маленька безвідповідальність господарів, що не зробили щеплення псу. А Куджо, добрий слинявий велетень-сенбернар, граючись, погнався за кроликом і був укушений кажаном. Вірус сказу перетворив гіганта на страшного монстра, який у нестямі вбиватиме всіх, хто опиниться на його шляху. Капканом під палючим сонцем стане поламана машина для Донни Трентон і її маленького сина. Хто переможе у двобої скаженої тварини й матері, що рятуватиме своє дитя від смерті?

Обережно! Ненормативна лексика!

Стівен Кінг

Куджо

© Stephen King, 1981

© Nemiro Ltd, видання українською мовою, 2016

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2016

Обережно! Ненормативна лексика!

Книжка присвячується моему братові Девіду, який за руку переводив мене через Вест-Броуд-стріт і навчив робити небесні гаки[1 - Фантастичне пристосування, потрібне для роботи Великого скляного ліфта (який літає в космос) у книжці Роальда Дала «Чарлі і Великий скляний ліфт».] зі старих вішаків для одягу.

Ця штука настільки, чорт забирай, вдалася, що я й досі не можу зупинитися.

Я люблю тебе, Девіде.

На стражданнях людських зналися добре вони,

Старі ті майстри. Розрізняли вони безпомилково,

Як людині болить - хоча обік неї тим часом

Другий хтось ість при вікні чи блукає смутний...

В. Х. Оден «В музеї образотворчого мистецтва»[2 - Переклад Максима Стріхи. (Тут і далі прим. ред.)]

Старий Блю тяжко помирав,
Він кігтями землю рвав.
Лопатою зі срібла я
Могилу другові копав,
На золотому ланцюгу
Його в могилу опускав
І все казав: «Старий мій Блю,
Мій славний пес, тебе люблю!»

Народна пісня

Так, тут усе в порядку.

Професор кашології

Не так уже й давно в невеличкому містечку Касл-Рок, штат Мейн, одного дня з'явилося чудовисько. Воно вбило офіціантку Альму Фречетт у 1970-му, жінку на ім'я Полін Тутейкер і старшокласницю Шеріл Муді в 1971-му, красуню Керол Данбаргер у 74-му, вчительку Етту Рінгголд восени 75-го і, нарешті, школярку Мері Кейт Гендрасен на початку зими того ж року.

Це не був ні перевертень, ні вампір, ані зомбі чи ще якась безіменна потвора з зачарованого лісу або снігових рівнин. Це був простий поліцейський на ім'я Френк Додд, що мав психічні розлади на сексуальному ґрунті. Один хороший хлопець, якого звали Джон Сміт, не без допомоги чогось на кшталт магічного обряду зумів розкрити його ім'я; та перш ніж Френка встигли схопити, – так, мабуть, було краще для всіх, – він укоротив собі віку.

Звістка, зрозуміло, трохи шокувала людей, та в основному вони відчули полегшення – від того, що чудовисько, яке сповнювало страхом їхні сновидіння, нарешті мертво. Разом із тілом Френка Додда було поховано й нічні кошмари містечка.

Хоч у наш освічений час батькам добре відомо про психологічні травми, яких вони можуть завдати дітям, та знайшлися-таки в Касл-Року батьки – хоч, може, то була й бабуся, – які, намагаючись заспокоїти дітей, казали: «Як не будете чемні й не пильнуватимете, прийде Френк Додд і забере вас».

Тоді, звичайно ж, наставала тиша і діти позирали на темні вікна, думаючи про Френка Додда, що підкрадається у своєму блискучому чорному плащі і душить... і душить... і душить...

«Він там», – чути бабусин шепіт; а в димарі вітер висвистує навколо накривки старого казана, що нею затулили комин.

«Він там; якщо не будете чемні, то, коли всі поснуть, ви можете побачити його у вікні своєї кімнати, а може, якимсь серед ночі він сидітиме просто у вашій шафі, дивитиметься на вас і усміхатиметься, тримаючи в одній руці знак СтоП, як тоді, коли переводив дітей через вулицю, а в другій бритву, якою він себе порізав. Тож цить, дітки...»

Та все-таки кінець є кінець. Звичайно, лишилися нічні жахи, лишилися діти, які боялися заснути вночі, а будинок Доддів, що тепер стояв

порожній, – мати Френка невдовзі померла від серцевого нападу – швидко зажив слави будинку з привидами, і його намагались оминати; та все це були тимчасові і, мабуть, неминучі наслідки низки безглузких смертей.

Та спливав час, цілих п'ять років.

Чудовисько зникло. Чудовисько було мертве. Френк Додд тлів у своїй домовині.

Усе правильно, крім одного: чудовиська не помирають. Перевертні, вампіри, зомбі чи інші безіменні істоти зі снігових пустель. Чудовиська не помирають.

Воно повернулося в Касл-Рок улітку 1980-го.

Однієї травневої ночі, невдовзі після півночі, чотирирічний Тед Трентон устав, щоб сходити в туалет. Він виліз із ліжка і, по дорозі спускаючи піжамні штанці, напівсонний, рушив до трохи прочинених дверей, крізь які пробивалося бліде світло. Зробивши своє діло і спустивши воду, він повернувся до ліжка, натягнув ковдру і саме в цю мить побачив істоту в шафі.

Істота була присадкувата, з широченними плечима та схиленою набік головою, що на тлі плечей видавалася маленькою, з глибоко запаленими очима, які бурштиновим вогником жевріли у темряві, – хтось ніби напівлюдина-напіввовк; ці очі пильно стежили за ним; він сів, волосся стало дибки, внизу живота забігали мурашки, подих виривався з горла, ніби свист зимового вітру; очі божевільно сміялися, віщуючи страшну смерть і музику криків, які ніхто не почує, – очі істоти у шафі.

Він чув її хрипке гарчання, вловлював солодкавий запах мертвечини.

Тед Трентон затулив очі долонями, набрав у груди повітря і закричав.

Приглушений вигук із сусідньої кімнати – це батько.

Зляканий зойк: «Що сталося?» – мати.

Швидкі кроки. Коли вони увійшли, Тед, не прибираючи зовсім долоні з очей, знову заглянув до шафи. Воно все ще було там і зловісно гарчало, ніби промовляючи: «Прийшли! ну й нехай! Але вони точно підуть, а тоді...»

Спалахнуло світло. Вік і Донна Трентони підійшли до його ліжка і, побачивши бліде, як крейда, обличчя й вирячені очі, стурбовано перезирнулися.

– Я хіба не казала, що три хот-доги – це забагато, Віку? – промовила, ні, радше просичала мати.

Тато сів на ліжко і, обійнявши його однією рукою, запитав:

– Що сталося?

Тед знову наважився зазирнути в темну пашу шафи.

Чудовиська не було. Замість голодної тварюки там лежали лише дві нерівні купи ковдр, які Донна ще з зими так і не зібралася віднести на горище, що було аж на третьому поверсі. Вони були складені на стільці, Тед вилазив на нього, коли хотів дістати щось із горішньої полиці. Замість трикутної

кудрлатої голови, схиленої набік із хижим і водночас питальним виразом, він побачив свого плюшевого ведмедика, що лежав на більшій купі ковдр; замість зловісного погляду запалих бурштинових очей – карі скляні намистинки, якими ведмедик приязно дивився на світ.

- Що сталося, Тедді? – знову запитав батько.

- Чудовисько, там у шафі, – вимовив Тед, заходячись слізьми.

Мати сіла з іншого боку. Як могли, вони намагалися його заспокоїти, кажучи все, що належить у таких ситуаціях: що чудовиськ не існує, що йому просто наснився поганий сон, мама сказала, що тіні іноді можуть набирати обрисів страшних істот, яких часто показують по телевізору і малюють у коміксах. А тато сказав, що все гаразд, і в їхньому гарному будиночку ніщо не може на нього напасти. Тед згідливо кивнув, хоча знав, що це не так.

Тато пояснив, що купи ковдр у темряві стали схожими на скоцюрблені плечі, плюшевий ведмедик – на схилену голову, а світло з ванної, відбиваючись у його скляних очах, зробило їх схожими на очі справжньої тварини.

- А зараз, Тедді, поглянь на мене, дивись уважно.

Хлопчик подивився.

Тато взяв ковдри й засунув їх глибоко в шафу. Тед почув, як тихо дзенькнули вішаки, вони розмовляли про тата своєю кумедною вішацькою мовою, і хлопчик ледь усміхнувся. Мама це помітила і з полегшенням усміхнулася у відповідь.

Батько відійшов від шафи, взяв ведмедика і вклав його в руки Теда.

- А на завершення, – проголосив тато з урочистим поклоном, розсмішивши Теда і маму, – ось вам найголовніше: крісло.

Він різко зачинив двері шафи й підпер їх кріслом. Повернувшись до ліжка, він усе ще всміхався, та погляд мав серйозний.

- Тепер добре?

- Так, – відповів Тед, потім через силу додав:

- Але воно було там. Я бачив... Справді...

- Ти бачив його тільки у своїй уяві, – промовив тато, скуйовдивши йому волосся великою теплою рукою. – У шафі ніякого чудовиська не було, принаймні справжнього. Монстри бувають тільки в книжках і твоїй уяві, Тедді.

Він переводив погляд з мами на батька, вдивлявся в їхні великі, рідні обличчя.

- Справді?

- Авжеж, – сказала мама, – а тепер, хлопче, встань і сходи в туалет.

- Уже ходив. Через це я й прокинувся.

- Чому б тобі просто мене не послухати? – сказала мама. Дорослі ніколи не вірять дітям.

Мати спостерігала, як він пішов в туалет і витиснув із себе кілька крапель.

- Ось бачиш, тобі треба було сходити.

У розпачі Тед кивнув. Ліг у ліжку. Його вкрили ковдрою. Поцілували.

Щойно батьки пішли до дверей, страх знову накрив його плащем холодного туману. наче саван, пропахлий безнадією смерті. «Будь ласка, - билася в мозку одна-єдина думка, - будь ласка, будь ласка, будь ласка...»

Мабуть, тато щось відчув - уже тримаючи руку на вимикачі, він обернувся:

- Ніяких монстрів, чуеш, Теде?

- Так, тату, - відповів Тед, бо в цю мить батьків погляд став якимось далеким і потьмареним, ніби і його самого треба було в цьому переконати. - ніяких монстрів.

«Крім того, що сидить у шафі».

Світло згасло.

- Добраніч, Теде, - долинув до нього тихий і лагідний мамин голос.

«Мамо, будь обережна, - благав він подумки, - вони ж ідять жінок. У кіно вони завжди викрадають їх, а потім з'їдають. Будь ласка, будь ласка, будь ласка.»

Але вони пішли.

Отож чотирирічний Тед Трентон лежав у ліжку, весь вкрившись гусячою шкірою, із заляканими, мов шарніри з дитячого конструктора, м'язами. Він натяг ковдру аж до підборіддя й однією рукою притис ведмедика до грудей. Зі стіни на нього дивився Ллк Скайвокер, з іншої стіни, стоячи на сокодавці, весело вишкірявся бурундучок. «Якщо життя дає тобі лимони, зроби з них лимонад», - нахабно закликала тваринка. на третій стіні була вся строката команда з «Вулиці Сезам»: Великий Птах, Берт, Ерні, Оскар, Гровер. Добрі обереги; добрі чари. Та на даху голосить і гуготить у чорних ринвах вітер! Ні, цієї ночі йому не вдасться заснути.

Та потроху гусяча шкіра зникла, а заляклі м'язи-шарніри розслабилися. Думки почали розпливатися.

Аж раптом новий звук, значно ближчий, ніж виття вітру за вікном, змусив його прокинутись і знову втупитись у темряву.

Завіси на дверях шафи.

Р-р-ри-и-и-ип...

Звук був настільки тонкий і високий, що його могли почути хіба собаки й маленькі хлопчики, які не сплять уночі. Шафа відчинялася повільно й неухильно, дюйм за дюймом роззявляючи свою мертву, темну пашу.

Усередині було чудовисько. З непомірно широкими плечима і схиленою набік головою, воно сиділо на тому самому місці й вишкірялося до нього з темряви; бурштинові очі світилися якоюсь тупою хитрістю.

«Я ж казав тобі, що вони підуть, - прошепотіло чудовисько, - вони завжди так роблять. І тоді я можу повернутися. мені подобається повертатись,

Теде. І ти мені теж подобаєшся. Тепер я приходитиму щоночі і щоночі підходитиму трохи ближче до твого ліжка... і ще трохи ближче... аж поки одного разу, перш ніж ти встигнеш їх покликати, зовсім поруч ти почувеш гарчання, мое гарчання, Теде. Тоді я кинуся на тебе і з'ім, і ти будеш у мене всередині».

Як зачарований, він не міг відірвати нажаханих очей від істоти в шафі. У ній було щось майже. майже знайоме. Щось, що він майже впізнав. І оте «майже» було найгірше. Тому що.

«Тому що я божевільний, Теде. І я тут. Я був тут увесь час. Колись мене звали Френк Додд, я вбивав жінок і, можливо, поїдав їх. Я завжди був тут, крутився поблизу і весь час був насторожі. Я – чудовисько, Теде, старе чудовисько, і скоро ти будеш моїм. Відчуваєш, як я наближаюся? Все ближче, ближче.»

Може, голос вчувався йому в шиплячому диханні потвори, а може, то був голос вітру. Так чи інакше, це не мало значення. Він слухав, весь затерплий від жаху і майже непритомний (але ж яким безмежно далеким був сон); він дивився в темне, ошкірене, майже знайоме обличчя. Ні, цієї ночі він більше не зможе заснути, а можливо, взагалі ніколи не зможе.

Але трохи пізніше, десь близько першої, – мабуть, тому, що був маленьким хлопчиком, – Тед усе-таки задрімав. То був неглибокий сон, у якому величезні кудлаті потвори з білими зубами переслідували його, доки він не поринув у міцний сон без сновидінь.

Вітер і далі вів довгу розмову з ринвами. на небі з'явився білий ріжок весняного місяця. Далеко-далеко, десь у тихому нічному лузі або на оточеній соснами лісовій прогалині, люто загавкав собака. Потім запала тиша.

А в шафі Теда Трентона істота з бурштиновими очима пильно несла свою варту.

– Ти сховав ковдри назад? – спитала Донна в чоловіка наступного ранку. Вона саме підсмажувала бекон на сніданок. Тед був у сусідній кімнаті, дивився новий випуск телепрограми про тварин і ів «Твінклс». Так називалися пластівці фірми Шарпа, їх Трентони отримували безкоштовно.

– Що? – пробурмотів Вік, не відводячи зосередженого погляду від спортивного розділу газети. народившись у Нью-Йорку, він досі не піддавався загальному божевільному захопленню «Ред Сокс»[3 – «Red Sox» – професійна бейсбольна команда з Бостона.], проте відчув мазохістське задоволення, дізнавшись, що «метс»[4 – «Mets» – професійна бейсбольна команда з Нью-Йорка.] украй провально розпочали сезон.

– Ковдри з Тедової шафи. Вони знову лежали на кріслі, і дверцята були відчинені, – вона подала бекон, який усе ще шкварчав. – Це ти поклав їх туди?

– Не я, – відповів Вік, перегортаючи сторінку, – там смердить, як на нафталіновій фабриці.

– Дивно. Мабуть, він сам поклав їх назад.

Вік відклав газету і глянув на неї.

– Про що це ти?

- Пам'ятаєш той страшний сон?

- Таке важко забути. Я подумав, в малого судоми чи щось таке і він от-от помре.

Вона кивнула.

- Ковдри здалися йому якимсь ніби...

Вона знизала плечима.

- Страховиськом, - з усмішкою мовив Вік.

- Ну, щось таке. Тоді ти дав йому ведмедика і запхав ковдри вглиб шафи. Коли я прийшла застеляти ліжко, вони знову були на кріслі, - вона засміялася, - я заглянула, і на мить мені здалося, що.

- Тепер я знаю, звідки він цього набрався, - сказав Вік, знову беручи газету і добродушно підморгуючи дружині. - Три хот-доги, чорт забирай.

Пізніше, коли Вік уже помчав на роботу, Донна запитала в Теда, чому він поклав ковдри назад на крісло, якщо вони так налякали його вночі.

Тед звів очі. Його личко, завжди таке веселе і жваве, тепер було бліде й насторожене. Занадто доросле. Перед ним лежала розмальовка «Зоряних війн». Він малював міжзоряну ідальню і саме розфарбовував Грідо[5 - Greedo - інопланетянин, герой «Зоряних війн», з'являється в епізоді IV «Нова надія». Зелений гуманоїд.] в зелений колір.

- Я не клав.

- Але ж, Тед, якщо ти цього не робив, і тато не робив, і я не робила...

- Це було чудовисько. З моєї шафи, - сказав Тед.

Він знову схилився над своєю розмальовкою.

Вона стояла і дивилася на сина, занепокоєна й трохи налякана. Хлопчина розумний, та уява в нього, мабуть, занадто буйна. А це не так уже й добре.

Увечері вона обов'язково поговорить про це з Віком. І розмова вийде довгою.

- Ти ж пам'ятаєш, що тобі казав тато, - говорила вона тим часом, - чудовиськ не існує.

- Принаймні вдень, - сказав Тед і всміхнувся настільки широко й чарівливо, що всі її страхи розтанули. Вона скуйовдила йому волосся і поцілувала. Але наміру поговорити з Віком не полишила.

Проте коли Тед був у дитячому садку, прийшов Стів Кемп, і вона забула. А наступної ночі Тед знову кричав: «Чудовисько, чудовисько», - і що воно сидить у його шафі.

Шафа була розчинена навстіж, а ковдри лежали на кріслі. Цього разу Вік відніс їх на горище.

- Усе, я їх замкнув, Тедді, - сказав Вік, цілуючи сина, - тепер усе гаразд, повертайся в ліжко, і солодких тобі снів.

Але Тед іще довго не міг заснути. Та перш ніж він заплющив очі, шафа відчинилася з тихим, скрадливим рипінням. мертва паша мертвої пільми, де чекало щось волохате, з гострими зубами й пазурами, що пахло засохлою кров'ю та мороком смерті.

«Привіт, Теде, – прошепотіло воно своїм мертвотним голосом, а місяць заглядав у вікно, наче біле примружене око небіжчика».

Найстаршою мешканкою Касл-Рока тієї весни була Евлін Чалмерс, котру місцеві називали тіткою Евві, а тутешній листоноша Джордж Міра – старую крикливою сукою. Він приносив їй пошту, що складалася здебільшого з каталогів, пропозицій передплати від «Reader's Digest» і молитовників Церкви Хрестоносців Вічного Христа, та вислуховував її нескінченні монологи.

«Єдине, що добре вміє стара сука, – передбачати погоду», – любив повторювати Джордж, коли, вже трохи захмелілий, сидів із приятелями в барі «Лагідний тигр». Дурнувата назва для бару, та оскільки іншими закладами Касл-Рок похвалитися не міг, з цим доводилося миритись.

З думкою Джорджа в місті погоджувалися всі. Тітка Евві як найстарша жителька Касл-Рока вже два роки була почесною власницею ціпка від газети «Бостон Пост». Його колишнім власником був Арнольд Гіберт, котрому виповнився сто один рік, і він упав у такий маразм, що поговорити з ним стало таким же викликом, як розмова з порожньою бляшанкою з-під котячих консервів. Він скотився з веранди Касл-Рокського притулку для старих і скрутив собі в'язи рівно за двадцять п'ять хвилин після того, як востаннє намочив штани.

Тітка Евві не настільки вижила з розуму, як Гіберт, і була далеко не такою старою; і хоча дев'яносто три – вік доволі солідний і їй приносило неабияке задоволення кричати на Джорджа Міру, що (нерідко очманілий з похмілля) слухав її з покірним виглядом, та вона не була настільки дурною, щоб, як Гіберт, утратити свій дім.

А на погоді вона справді зналася. Усі старші мешканці містечка, котрі цікавилися такими справами, одноставно стверджували, що тітка Евві ніколи не помилялася щодо трьох речей: коли має розпочатися перша косовиця, чи рясно вродять чорниці і якою буде погода.

Одного ранку на початку червня стара, важко спираючись на свій почесний ціпок і покурюючи цигарку «Герберт Терейтон», почовгала до своєї поштової скриньки в кінці під'їзної доріжки. «Коли стара карга вріже дуба, ціпок дістанеться Віну Мерчену, – подумав Джордж Міра. – Скоріше забирайся на той світ, Евві». На все горло привітавшись із Мірою – через свою глухоту вона вважала, що всі довкола теж оглухли на знак солідарності, – стара почала кричати, що літо буде найгарячішим за тридцять років.

– Спека буде ціле літо, – репетувала вона в сонній передобідній тиші, – і на початку, і в середині, і в кінці.

– Справді? – запитав Джордж.

– Га?

– Чи справді, питаю?

Це було ще однією особливістю тітки Евві. Вона змушувала співрозмовника також переходити на крик. Так і судина тріснути може.

- Якщо це не так, я готова поцілувати свиню і ще й усміхатися при цьому!
- заволатала тітка Евві.

Попіл її цигарки впав на Джорджеву уніформу, котру він тільки цього ранку вперше вдягнув після чистки. Джордж покійно струсив його додолу. Тітка Евві схилилася над вікном машини. Так їй було легше кричати йому в самісіньке вухо. З її рота тхнуло квасними огірками.

- Усі польові миші вже повилазили з погребів, а неподалік Мусантік-понт Томмі Нідо бачив оленя, що стісував роги об дерево, і це ще до того, як з'явилися перші малинівки! А коли сніг зійшов, під ним була трава; тільки подумай, Міро, зелена трава!

- Що, справді? - відповів Міра, бо треба було щось відповісти. У нього починала боліти голова.

- Га?

- Що, справді, тітко Евві? - загорлав Джордж, бризкаючи слиною.

- О, так, - задоволено верещала тітка Евві, - цієї ночі я бачила блискавку! Це погана прикмета, Міро! Блискавка так рано - дуже погана прикмета! Цього літа багато людей помре від спеки! Паскудне буде літо!

- Мені треба йти, тітко Евві, - закричав Джордж, - маю термінового листа для Стрінгера Болью!

Евві Чалмерс задерла голову і розреготалась у весняне небо. І реготала, доки ледь не похлинулась і на халат не посипався попіл. Вона виплюнула недопалок, і тепер він дотлівав біля її чорного, як піч, і тісного, як корсет, капця. Капця старої жінки. Такі носяться віками.

- Терміновий лист для французика Болью? Та він не зможе прочитати навіть напису на власному надгробку.

- Тітко Евві, мені треба йти! - швидко випалив Джордж і натиснув на газ.

- Французик Болью - найнесусвітєнніший дурень, якого лише міг створити Бог! - верещала тітка Евві.

Та від машини Джорджа лишилася тільки хмара куряви. Йому таки вдалося вислизнути.

Вона ще якусь хвилину стояла біля скриньки, дивлячись йому вслід. особистих листів для неї не було, останнім часом вони взагалі надходили рідко. Людей, що могли б їй написати, майже не лишилося. Вона підозрювала, що скоро й сама за ними піде. Літо навійувало погане передчуття, страшне передчуття. Вона скільки завгодно могла розповідати про ранні блискавки та про мишей, що надто рано повилазили з погребів, але не могла розповісти про спеку, що - вона відчувала - зачаїлася десь зовсім близько над обрієм, як худий і облізлий, та все ж дужий звір із червоними палаючими очима; не могла розповісти про свої сни, гарячі й спрагли, у яких не було тіні, щоб сховатися, про сльози, що приходили без причини і не несли полегшення, лише обпікали очі, як ідкий серпневий піт. Вона вловлювала запах божевілля у поривах вітру, котрий долинав до неї.

- Джордж Міра, ти старий лайнюк, - сказала тітка Евві з сильним Мейнським акцентом, звучно і протягло вимовивши останнє слово, вийшло різко, розпачливо і в той же час смішно: «лайнюуук».

Вона рушила назад до будинку, спираючись на свій ціпок, який їй урочисто вручили в ратуші тільки за те, що вона зуміла успішно дожити до старості. Ідіотське досягнення. не дивно, що ця клята газета прогоріла.

Вона зупинилася на ганку й задивилася на небо, досі забарвлене в по-весняному чисті, м'які кольори. Боже, але ж вона відчувала, як щось насувається, щось гаряче й лиховісне.

За рік до цього, коли з лівого заднього колеса старого «ягуара» Віка Трентона почало долимати якесь дивне дратівливе клацання, саме Джордж Міра порадив йому звернутися до майстерні Джо Кембера на околиці Касл-Рока.

- Як для цих країв Кембер кумедно веде бізнес, - говорив Джордж, стоячи з Віком біля його поштової скриньки. - Спочатку каже тобі, скільки коштуватиме робота, а зробивши все, вимагає ту саму суму. Дивно, еге ж?

І він поїхав, а Вік залишився стояти, розгублено міркуючи, чи поштар говорив серйозно, чи він став жертвою якогось не вельми зрозумілого Мейнського жарту.

Проте Вік усе ж таки зателефонував Кемберу, й одного липневого дня, далеко не такого гарячого, як цього року, вони з Донною і Тедом поїхали за місто. Це виявилось справді далеко, і Вік мусив двічі зупинитися, щоб спитати дорогу. Відтоді він почав називати ці місця Східним Чортовим Запічком.

Вік звернув на подвір'я Кемберів, колесо клацало дужче, ніж будь-коли раніше. Тед, якому тоді було три, сидів у Донни на колінах і усміхався. Подорожі на татовій машині з відкидним дахом дуже тишили його, Донна була теж у чудовому гуморі.

На подвір'ї стояв хлопчина років восьми-дев'яти, ганяючи старий бейсбольний м'яч іще старішою биткою. Пролетівши кілька метрів, м'яч відбивався від стіни стодоли, що, як гадав Вік, слугувала разом і майстернею, потім котився назад.

- Здрастуйте, - промовив хлопець. - Ви містер Трентон?

- Так, - відповів Вік.

- Піду покличу тата, - сказав хлопець і рушив до стодоли.

Усі троє вийшли. Вік обійшов машину і присів біля поламаного колеса, не зовсім упевнений, чи правильно він учинив, приїхавши сюди. можливо, краще було б відвезти авто до Портленда. Тутешні обставини виглядали не вельми обнадійливо. У Кембера не було навіть вивіски.

Його роздуми обірвала Донна, що знервовано кликала його на ім'я. Потім:

- Боже, Віку!

Він швидко звівся на ноги і побачив величезного собаку, що саме вийшов із дверей стодоли. На одну абсурдну мить йому здалося, що то зовсім не пес, а якийсь химерний і надзвичайно потворний поні. Та коли собака повністю

виступив з тіні, Вік помітив його сумні очі і здогадався, що перед ним сенбернар.

Донна інстинктивно схопила Теда й позадкувала до капота машини, та малий бився в її руках, намагаючись вирватися.

- Хочу подивитися на песика! Мамо, дай подивитися на песика!

Донна кинула нервовий погляд на Віка. Той знизав плечима, йому теж було не по собі. Повернувся хлопець і, проходячи повз собаку, погладив його по голові. Той у відповідь замахав здоровенним хвостом, і Тед у руках Донни подвоїв свої зусилля.

- Ви можете його відпустити, мем, - ввічливо сказав хлопчик, - Куджо любить дітей, він йому нічого не зробить.

Потім, звертаючись до Віка, додав:

- Тато зараз вийде, він мие руки.

- Гаразд, - промовив Вік, - ну й здоровенний у тебе собака, синку. Ти впевнений, що він безпечний?

- Звісно, - підтвердив хлопець. Та Вік помітив, що й сам мимоволі ближче підсунувся до дружини, коли їхній син, що здавався таким маленьким, побрів до собаки. Куджо стояв, задерши голову і звільна метляючи своїм схожим на щітку хвостом.

- Віку... - почала була Донна.

- Усе гаразд, - промовив Вік, а подумки додав: «Сподіваюся». Пес здавався достатньо великим, щоб проковтнути Тедді одним махом.

На мить Тед завагався. Вони з собакою дивились один на одного.

- Песик, - вимовив Тед.

- Куджо, - сказав молодший Кембер, підійшовши до Теда, - його звать Куджо.

- Куджо, - покликав Тед. Собака підійшов і заходився добродушно облизувати його обличчя своїм слинявим язиком. Тед захихотів і спробував ухилитися. Він обернувся до тата з мамою, сміючись так само, як тоді, коли вони його лоскотали. Він зробив був крок у їхній бік, та зашпортався і впав на землю. мить - і собака вже опинився над ним. Вік, що рукою обіймав Донну за талію, не лише почув, а й відчув, як їй перехопило дух. Він кинувся вперед, але спинився.

Куджо вчепився зубами у футболку з зображенням людини-павука, потяг догори, - на мить Тед став схожим на кошеня в зубах матусі-кішки - і поставив малого на ноги.

Тед підбіг до батьків, вигукуючи:

- Я люблю песика! мамо, тату, я люблю песика!

Син Кембера спостерігав, запхавши руки в кишені джинсів, сцена його трохи забавляла.

- Авжеж, це чудовий собака, - весело погодився Вік, але його серце все ще швидко билось. на одну коротку мить він справді повірив, що собака от-от відкусить голову Теда, як льодяник на паличці.

- Це сенбернар, Теде, - пояснив він.

- Сем... бирнар, - вигукнув хлопчик і побіг назад до собаки. Той, як невелика гора, сидів біля входу в стодолу. - Куджо! Ку-у-у-джо!

Донна знову напружилася.

- Віку, ти думаєш.

Та Тед уже був біля собаки й гаряче обійняв його, потім став поруч і почав роздивлятися його морду. Собака сидів із висолопленим рожевим язиком, хвіст молотив по гравію доріжки. Ставши навшпиньки, Тед міг майже зазирнути йому в очі.

- Думаю, в них усе гаразд, - відповів Вік.

Тед застромив свою маленьку ручку в пащу Куджо і почав оглядати його зуби, як наймолодший у світі стоматолог. Це змусило Віка пережити ще одну тривожну хвилину, та потім малий знов повернувся до них.

- У песика є зуби, - повідомив він.

- Так, у нього дуже багато зубів.

Він обернувся до хлопця, збираючись спитати, звідки у пса таке ім'я, як із майстерні вийшов Джо Кембер, ретельно витираючи руки ганчіркою, щоб, бува, не забруднити гостя; лише тоді він потиснув руку Віка.

З приємним здивуванням Вік відзначив, що Джо добре знає свою справу. Вони проїхалися до будинку біля підніжжя пагорба і назад до майстерні, і всю дорогу Джо пильно прислухався до стукоту в колесі.

- Підшипник полетів, - коротко констатував Кембер, - вам ще пощастило, що не заблокувало колесо.

- Ви можете його полагодити? - запитав Вік.

- Так, якщо ви не проти почекати тут години дві, я зроблю це хоч зараз.

- Думаю, це не проблема, - сказав Вік поглядаючи в бік сина. Той заволодів бейсбольним м'ячем і намагався кинути його якнайдалі - виходило, правда, не надто далеко, - а Кемберів сенбернар покірно приносив його назад. М'яч уже був добряче обслинений.

- Ваш собака чудово розважає мого сина.

- Куджо любить дітей, - погодився Кембер. - Заведете авто всередину?

«Зараз лікар тебе огляне», - весело подумав Вік, заїжджаючи в майстерню. Як виявилось, робота зайняла всього півтори години, і ціна була на диво невисока.

Стояло похмуре прохолодне пообіддя, а Тед бігав довкола, повторюючи:

- Куджо! Куджо! Сюди, Куджо!

Коли вони вже збиралися їхати, Кемберів син, якого звали Бретт, посадив Теда на спину Куджо і підтримував його за пояс, поки пес двічі слухняно провіз його по гравію подвір'я. Коли вони проходили повз Віка, собака спіймав його погляд... і Вік міг би запрягтися: він сміявся.

Рівно за три дні після розмови, а точніше перекрикування тітки Евві Чалмерс із Джорджем Мірою, дівчинка віку Теда Трентона після сніданку встала з-за столу в кухні маленького чепурного будиночка в Айова-Сіті, штат Айова, і повідомила:

- Мамо, мені погано, мене зараз знудить.

Мама глянула на неї, не вельми здивована. Два дні тому старший брат Марсі раніше повернувся зі школи з гострим нападом шлункового грипу. Тепер із Брокком було все гаразд, та він пережив двадцять чотири огидні години, натхненно скидаючи баласт із обох кінців.

- Ти впевнена, дорогенька? - запитала мати.

- Ох, я... - голосно застогнавши, Марсі кинулася в коридор, притискаючи долоні до живота.

Мама пішла слідом. Побачивши, як Марсі рвучко смикнула на себе двері туалету, вона подумала: «Господи, оце маеш тобі знову. Якщо я не підхоплю цю штуку, це буде справді чудо».

Почувши звуки блювання, вона зайшла в туалет. Її голова вже була зайнята деталями: якнайбільше чистої води, постільний режим, горщик, кілька книжок, Брок міг би, коли повернеться зі школи, перенести в її кімнату телевізор, а ще...

Вона глянула вниз, і всі думки миттю вилетіли з її голови, наче від різкого удару в обличчя.

В унітазі, куди щойно блювала її чотирирічна дочка, було повно крові. Кров забризкала білий керамічний обідок і блищала на кахлях підлоги.

- Ох, мамо, мені погано.

Її донечка обернулася, обернулася, обернулася. Весь рот був у крові, вона текла по підборіддю і вже заляпала її синю матроську сукню. Кров! О Господи Ісусе, Маріє і всі святі, як же багато крові!

- Мамо...

І її донечку знову вивернуло, великі згустки кривавої маси вилітали з її рота і розбризкувалися довкола, неначе клятий кривавий дощ. І тоді мати схопила марсі на руки й побігла - побігла до телефону викликати «швидку».

Куджо знав, що вже застарий, щоб ганятися за кроликами.

Ні, він не був старий, навіть для собаки. Але йому було п'ять років, і часи його собачого дитинства, коли вистачало навіть метелика, щоб вирушити в запеклу гонитву луками та гаями за будинком, були вже далеко позаду. Куджо було п'ять, і якби він був людиною, то перебував би в ранній фазі середнього віку.

Але був прекрасний погожий ранок 16 червня, і на траві все ще лежала роса. Спека, яку передрікала тітка Евві, справді настала – це був найгарячіший червень за багато років, – і о другій дня Куджо лежатиме на запилюженому подвір'ї або в майстерні (якщо ЧОЛОВІК пустить його всередину – він так іноді робив, коли пив, а останнім часом це бувало майже завжди), важко дихаючи під палючим сонцем. Та це буде пізніше.

А наразі великий, угодований бурий кролик навіть не підозрював, що Куджо тут, на краю північного луку, за цілу милю від дому. Для кролика-братика вітер сьогодні дув у несприятливому напрямку.

Куджо почав підбиратися до кролика швидше зі спортивного азарту, ніж заради м'яса. Той безтурботно хрупав молоду конюшину, що вже за місяць зжовкне й вигорить під нещадними сонячними променями. Ох, якби ж кролик помітив його, ще коли він був на половині шляху; якби він тоді кинувся тікати, Куджо б його відпустив. Та коли кролик нашорошив вуха, пес уже був на відстані п'ятнадцяти ярдів від здобичі. На якусь мить кролик завмер на місці, перетворившись на застиглу скульптуру з кумедно витріщеними чорними банькатими очима. Тоді дременув геть.

Люто гавкаючи, Куджо кинувся навздогін. Кролик був зовсім маленьким, а Куджо дуже великим, та перспектива можливого успіху надавала собаці нових сил. Він був уже достатньо близько, щоб сягнути кролика лапою. Кролик зробив зигзаг. Куджо, менш повороткий, кинувся навперейми, вгрузаючи лапами в пухку чорну землю; моментами земля вислизала, та він швидко відновлював рівновагу. Від його уривчастого басовитого гавкання птахи злякано здіймалися вгору. Куджо всміхався, якщо собаки взагалі здатні всміхатися. Кролик іще раз різко звернув, а тоді кинувся навпростець через луг. Куджо мчав слідом, уже передчуваючи, що цієї гонки він не виграє.

Та Куджо з усіх сил намагався не відставати і вже майже наздогнав кролика, коли той раптом шуснув у невелику яму на схилі невисокого пологого пагорба. Яма поросла високою травою, і Куджо не вагався. Вигнувши тіло, як гігантський, вкритий рудавою шерстю снаряд, він дозволив інерції затягти себе вниз... І тут же застряг, наче корок у пляшці.

Джо Кембер володів фермою «Сім дубів» у кінці дороги № 3 вже сімнадцять років, та навіть не підозрював про існування цієї ями. Він, звичайно, натрапив би на неї, якби активно займався фермерством. Та це було не так. У його великому червоному хліві не було ніякої худоби, він слугував гаражем і складом автозапчастин. Син Кембера Бретт, котрий частенько блукав довколишніми лісами й полями, теж ніколи не помічав ями, хоч кілька разів мало не втрапив у неї ногою. Мабуть, без перелому не обійшлося б. У погожі дні яму можна було сприйняти за тінь, а коли було хмарно, вхід до неї повністю ховала висока трава.

Джон мавсем, колишній власник ферми, про яму знав, та йому навіть на думку не спадало розповісти про неї Джо, коли той придбав цю ділянку в 1963-му. Напевне, Джон попередив би про яму в 1970-му, коли у Джо і його дружини Чаріті народився син, та до того часу рак уже звів старого в могилу.

І добре, що Бретт її не знайшов. Адже для маленького хлопчика немає нічого цікавішого, ніж якась невідома яма, яка, до того ж, веде в невелику вапнякову печеру. Печера мала приблизно двадцять футів завглибшки, і легко могло статися так, що якийсь цікавий маленький хлопчик, пролізши в яму й зісковзнувши на дно печери, уже не зміг би видертися нагору. Таке вже не раз траплялося з дрібними тваринками. Вони скочувалися додолу гладенькими вапняковими стінами, а назовні вилізти не

могли, і все дно печери було всіяне кістками: ховрах, скунс, двійко бурундуків, кілька білок і домашній кіт. Кіт на ім'я містер Чистер загубився два роки тому, і Кембери думали, що він потрапив під машину або просто кудись утік. Та він лежав тут поряд із рештками чималої польової миші, на яку полював.

Кролик скотився по стіні і тепер, настовбурчивши вуха, тремтів унизу, його ніздрі вібрували, наче камертон. Печеру наповнило люте гавкання Куджо. Луна ще посилювала звук, і здавалося, що тут зібралася ціла зграя собак.

Печера була привабливим місцем і для кажанів; у невеличкому просторі їх ніколи не могло поміститися багато, проте тут можна було ідеально влаштуватися на денний перепочинок, зависнувши донизу головою на склепінчастій стелі. Саме через кажанів Бреттові Кемберу пощастило двічі, особливо цього року. Цього року серед бурих комахоїдних кажанів, що населяли невеличку печеру, поширилася надзвичайно гостра форма сказу.

Куджо застряг плечима. Він відчайдушно гріб землю задніми лапами, та все дарма. Він усе ще міг вирватись і відступити, та бажання здобути кролика не зникало. І ось він тут, у пастці, тільки простягни лапу. Зір у нього не був особливо гострий, власне, своїм тілом він затуляв майже все світло, тому й не бачив входу в печеру прямо під собою. Він відчував запах вогкості, запах кажанячого посліду, як висохлого, так і зовсім свіжого, а найголовніше – запах кролика, гарячий і смачний. Обід подано.

Його гавкання потривожило кажанів. Вони були налякані. Щось вдерлося в їхній прихисток. Усією писклявою масою вони полетіли до виходу, та їхні локатори зафіксували бентежний і загрозливий факт: виходу не було. На місці виходу їх чекав хижак.

Вони кружляли й металися в темряві, перетинчасті крила лопотіли, як пелюшки на вітрі. А внизу зіщулився кролик, усе ще не втрачаючи надії.

Кілька кажанів полетіло просто на Куджо, і він злякався. Йому не подобався ні їхній писк, ні їхній запах, ні те дивне тепло, яке, здавалося, йшло від їхніх тіл. Він загавкав голосніше й виширився на істот, що з писком шугали навколо його голови. Його зуби вп'ялися в чиесь буро-чорне крило. Хруснули кісточки, ще тонші, ніж ручка немовляти. Кажан вигнувся і вчепився зубами в тонку чутливу шкіру на носі собаки, залишивши довгу рану у вигляді знака питання. За мить кажан вислизнув із його зубів і покотився вниз у передсмертній агонії. Та справу було зроблено; укус зараженої сказом тварини особливо небезпечний у районі голови, оскільки ця хвороба уражає центральну нервову систему. Собаки, значно чутливіші, ніж їхні двоногі господарі, не можуть бути в абсолютній безпеці навіть після введення спеціальної вакцини, яку можна знайти в будь-якого ветеринара. А Куджо в його житті жодного разу не робили щеплення від сказу.

Усього цього Куджо не знав, однак добре відчув, що істота, яку він щойно вкусив, мала гнилий, брудний присмак, і вирішив, що гра того не варта. Спричинивши невеликий обвал, він одним могутнім ривком вивільнився з ями та обтрусився; на землю посипалося болото і шматочки смердючого вапняку. З носа крапала кров. Він сів, задер голову до неба, і з горла його вирвалося коротке низьке виття.

Зі своєї печери маленькою бурою хмаркою вилетіли кажани, очманілі від яскравого сонячного світла, кілька секунд покружляли над ямою і сховалися назад. Вони були безмозкими істотами, тож за кілька хвилин геть забули про гавкучого зайду і спокійно спали собі далі, висячи донизу головою і загорнувшись у свої крила, наче старенька бабця в шаль.

Куджо поплився геть, потім знову обтрусився і безпорадно помацав лапою носа. Кров уже запеклась, і на рані утворилася кірка, та ніс іще болів. У собак почуття самоповаги значно перевищує інтелектуальні здібності, і тепер Куджо здавався огидним самому собі. Іти додому йому не хотілося. Якщо він туди повернеться, хтось із трійці – ЧОЛОВІК, ЖІНКА або ХЛОПЕЦЬ – неодмінно помітять, що він щось із собою зробив, і, може, навіть назвуть ПОГАНИМ СОБАКОЮ; у цю мить Куджо й сам відчував, що він – ПОГАНИЙ СОБАКА.

І замість того щоб піти додому, він побіг до струмка, що відділяв ферму Кемберів від володінь їхнього найближчого сусіда Гері Первіера. Він то брів угору за течією, то качався по воді, то починав жадібно пити, щосили намагаючись позбутися цього бридкого присмаку в роті, змити з себе бруд і гнилий, болотний дух вапняку, а разом з ним – і відчуття ПОГАНОВОГО СОБАКИ.

Та помалу йому ставало краще. Він виліз із води та обтрусився. на коротку мить у непорушному повітрі довкола нього утворилася веселка з мерехтливих крапель.

Разом із болем у носі відступило й почуття ПОГАНОВОГО СОБАКИ. Він попрямував додому подивитися, чи ХЛОПЕЦЬ і досі там. Він уже звик до великого жовтого шкільного автобуса, котрий забирав ХЛОПЦЯ щоранку і привозив назад по обіді. Та автобус із миготливими очима й галасливими дітьми не з'являвся весь останній тиждень. ХЛОПЕЦЬ тепер весь час був удома, переважно допомагаючи ЧОЛОВІКОВІ в майстерні. Може, жовтий автобус сьогодні приїхав знову, а може, ні. Він подивиться. Куджо зовсім забув про яму і про огидний смак кажана. ніс уже майже не болів.

Куджо прокладав собі шлях крізь високу траву північного луку, лякаючи по дорозі то одну, то іншу пташку і навіть не думаючи гнатися за ними. Його полювання на сьогодні скінчилося, тіло, на відміну від мозку, усе чудово пам'ятало. Він був п'ятирічним сенбернаром у розквіті сил, вагою понад двісті фунтів[6 – – 90 кг.], і цього ранку, 16 червня 1980 року, він заразився сказом.

Через сім днів за 30 миль від ферми «Сім дубів» в одному з ділових кварталів Портленда, в ресторанчику під назвою «Жовта субмарина», зустрілися двоє чоловіків. Заклад пропонував широкий вибір різноманітних сендвічів, піци й багат шарових бутербродів «Дагвудс». У глибині залу стояла машина для гри в пінбол.

Над стійкою висіло оголошення:

«ХТО ЗМОЖЕ З'ЇСТИ ДВА НАШІ ФІРМОВІ „НІЧНІ КОШМАРИ“, ОТРИМАЄ ЇХ БЕЗКОШТОВНО!»

Унизу в дужках стояла приписка:

«ЯКЩО ВАС ЗНУДИТЬ, МУСИТЕ ПЛАТИТИ».

Зазвичай Вікові Трентону було важко уявити щось краще, ніж тутешні «героїчні» сендвічі[7 – «Героїчними» в США називають видовжені сендвічі з італійською приправою. Начинкою можуть бути баклажани з пармезаном,

курятина з пармезаном, м'ясні кульки.] з м'ясними кульками, та цього разу він відчував, що нічого, крім гострого нападу печії, не матиме.

- Здається, цю партію ми програли, так? - звернувся Вік до свого співрозмовника, котрий без особливого ентузіазму поглядав на свою данську шинку. Його співрозмовником був Роджер Брейкстоун, і якщо вже він дивився на їжу без ентузіазму, можна було відразу здогадатися, що справи кепські. Роджер важив 270 фунтів[8 - - 122 кг.], і, коли він сідав, у нього зникали коліна. Яюсь, коли вони з Донною, мов дітлахи, дуріли і сміялися в ліжку, вона зізналася Віку, що думала, нібито коліна Роджера відстрелили у В'єтнамі.

- Так, ми в лайні, - погодився Роджер, - причому, блядь, так глибоко, що ти навіть не уявляєш, старий.

- Ти справді думаєш, що ця подорож може щось змінити?

- Може, й не змінить, - відповів Роджер, - але якщо ми не поїдемо, то точно втратимо замовлення Шарпа. Може, вдасться хоч щось врятувати. Повернутися в гру, так би мовити, - він відкусив шматок сендвіча.

- Перерва на десять днів може вдарити по нашому бізнесу.

- По-твоему, те, що відбувається зараз, не б'є по нашому бізнесу?

- Звісно, але ж у нас запланована зйомка ролика для «Бук Фолкс» на Кеннебанк-біч.

- Ліза з цим упорається.

- Я дуже сумніваюся, що Ліза здатна дати лад у своєму особистому житті, не кажучи вже про ролик для «Бук фолкс», - відзначив Вік. - Та навіть якщо й так, ми ще й досі не бралися за рекламу «Моїх улюблених чорниць» і «Каско Банк & Траст». А ще ти маєш зустрітися з цим бонзою із Мейнської асоціації з продажу нерухомості...

- Не дочекаєшся, це твоя робота.

- Хай буде по-твоему, бля. Та мене аж вивертає, коли подумаю про ці його червоні штанці і білі туфельки. Так і кортить зазирнути на таємні збори гомиків, щоб знайти там для нього живу рекламу.

- Це все дрібниці. І ти це чудово знаєш. ніхто з них не заплатить нам і десятої частини того, що платить Шарп. Що я ще можу сказати? Ти ж знаєш, Шарп і малюк захочуть поговорити з нами обома. То як? Замовляти тобі квитки чи ні?

Від думки про ці десять днів, п'ять у Бостоні і п'ять у Нью-Йорку, Віка проймав холодний піт. Вони з Роджером шість років пропрацювали в нью-йоркській агенції «Еллісон». Тепер Вік мешкав у Касл-Року, а Роджер і Алтея Брейкстоуни - у сусідньому містечку Бридجتон за п'ятнадцять миль звідти.

Якби на те була його воля, Вік ніколи б і не згадував минуле. Він відчував, що до того, як переїхав із Донною до Мейну, зовсім не жив повним життям і до кінця не усвідомлював, для чого живе. У нього було хворобливе відчуття, що Нью-Йорк усі три роки тільки й чекав нагоди, щоб знову загребти його в свої лапи. Літак, приземляючись, втратить керування, і він потоне у вогняному морі високопробного реактивного палива. Або на мості Тріборо станеться аварія, і їхне таксі перетвориться на жовту криваву гармошку. Грабіжник, замість того щоб просто налякати,

натисне на гачок пістолета. на газопроводі станеться вибух, і йому відрубає голову каналізаційним люком, що літатиме в повітрі, як смертоносний 90-фунтовий[9 - - 40 кг.] фрисбі[10 - Фрисбі - ігровий снаряд, він же «летюча тарілка» або «летючий диск»]. Що завгодно. Якщо він повернеться, місто його вб'є.

- Слухай, Роджере, - сказав Вік, відкладаючи сендвіч, якого майже й не торкався. - Ти ніколи не думав, що втрата Шарпових замовлень - ще не кінець світу?

- Світові нічого не станеться, - відповів Роджер, наливаючи світле пиво у високу склянку. - А нам? Мені? З двадцятирічної іпотеки мені залишилося ще сімнадцять, а мої донечки-близнючки сплять і бачать себе в Бриджтонській академії.

А в тебе ж власна іпотека, власна дитина, та ще й цей старий «ягуар», який до самої смерті доїтиме з тебе гроші.

- Так, але місцева економіка...

- До дупи твою місцеву економіку, - запально вигукнув Роджер, голосно брязнувши склянкою об стіл.

Компанія з чотирьох осіб за сусіднім столиком - трое у тенісних футболках UMP, четвертий - в облізлій футболці з написом «ДАРТ ВЕЙДЕР - ГЕЙ» - заплодувала.

Він нетерпляче помахав ім рукою, щоб угамувались, і знову нахилився до Віка:

- Ти ж розумієш, що з цими кампаніями для «Моїх улюблених чорниць» і Мейнської ріелторської асоціації ми далеко не заїдемо. Якщо втратимо замовлення Шарпа, то підемо на дно і навіть води не скаламутимо. З іншого боку, якщо нам вдасться на наступні два роки зберегти хоч невелику частку Шарпових грошей, нашими послугами зацікавиться Департамент туризму, а може, навіть вдасться пробитися в Державну лотерею, якщо до того часу вона успішно не загнеться. Усе це - надзвичайно ласі шматки, Віку. Тоді й зможемо попрощатися з Шарпом і його довбаними кашами, й усьому прийде щасливий кінець. Голодний злий вовк може шукати поживи деінде. Поросята надійно сховались у своєму домі.

- У нас приблизно такі ж шанси все владнати, як у «Клівлендських індіанців» - виграти цієї осені світову бейсбольну серію, - промовив Вік.

- Краще все-таки спробуймо, друже.

Вік мовчки дивився на свій майже охололий сендвіч і думав. Усе було вкрай несправедливо, але несправедливість він уже якось переживе. Воляче було від самої божевільної абсурдності цієї ситуації. Це було наче смертоносний торнадо, що налітає нізвідки, залишає по собі спіральний слід спустошення і так само стрімко зникає. Він, Роджер і сама фірма «Ед Воркс» сміливо можуть зараховувати себе до списку приречених, хоч би що вони зробили. Він читав це на Роджеровому круглому обличчі - таким блідим і серйозним воно не було з того часу, коли вони з Алтеєю втратили сина Тимоті. Хлопчик помер від синдрому раптової смерті немовлят, коли йому було всього десять днів. Через три тижні Роджер не витримав і розплакався, стиснувши обличчя руками в такому глибокому й безпросвітному горі, що серце Віка стискалося десь аж у горлі. Тоді було дуже зле. Та сьогоднішня дедалі більша паніка в погляді Роджера - теж погано.

Торнадо вирували часом і над рекламним світом. Солідні компанії на кшталт «Еллісон», які займалися мільйонними проектами, могли їх витримати, чого не можна сказати про такі маленькі агенції, як «Ед Воркс». У них було два кошки, в одному з яких лежало багато дрібних яєць, а в другому – одне велике: замовлення Шарпа. Залишалося тільки з'ясувати, чи велике яйце розбите повністю, чи ще вдасться приготувати сяку-таку яечню. Те, що сталося, не було їхньою провиною. Та рекламні агенції чудово пасують на роль цапа-відбувайла.

Вік і Роджер стали гармонійною командою ще тоді, як шість років тому в «Еллісон» їм уперше довелося працювати над одним проектом. Високий, худорлявий і спокійний Вік становив чудове інь для товстого й безтурботного ян екстраверта Роджера. Вони чудово зішлись і в особистому, і в діловому плані. Перше спільне завдання не було дуже складним: провести в пресі кампанію на підтримку Об'єднання людей із церебральним паралічем.

Їхньою ідеєю була простенька чорно-біла фотографія маленького хлопчика з ногами, нещадно затисненими великими фіксаторами, який стоїть у штрафній зоні першої бази на невеликому бейсбольному майданчику. На голові – кепка «Нью-Йорк Метс», вираз обличчя – Роджер завжди наголошував, що саме через цей вираз кампанія і стала успішною – зовсім не сумний, а просто замріяний, власне, майже щасливий. Напис:

«БІЛЛІ БЕЛЛАМІ НІКОЛИ НЕ СТАНЕ БЕТЕРОМ».

Нижче:

«У БІЛЛІ ЦЕРЕБРАЛЬНИЙ ПАРАЛІЧ».

Ще нижче, дрібним шрифтом:

«Виручіть нас, га?»

Пожертви для хворих стрімко зросли. Добре для них, добре для Віка й Роджера. Зв'язка Трентон – Брейкстоун увійшла до гри. Потім було ще кілька успішних кампаній, Вік займався в основному розробкою глобальних концепцій, Роджер – їх практичним втіленням у життя.

Для корпорації «Соні» вони вигадали плакат із зображенням чоловіка, що по-турецьки сидить на розподільчій лінії шістнадцятисмугової швидкісної магістралі, одягнений у діловий костюм, з великим приймачем «Соні» на колінах і янгольською усмішкою на пиці. Підпис:

«„ПОЛІС“, „РОЛІНГ СТОУНЗ“, ВІВАЛЬДІ, МАЙК ВОЛЛЕС, „КІНГСТОН ТРІО“, ПОЛ ГАРВІ, ПАТТІ СМІТ, ДЖЕРІ ФЕЛВЕЛЛ».

Ще нижче:

«ПРИВІТ, ЛОС-АНДЖЕЛЕСЕ!»

Для «Войт», компанії, що випускає спорядження для плавання, вони створили плакат із казковим піщаним пляжем десь у тропіках, на тлі якого було зображено повну протилежність до ідеального хлопця з Маямі-біч. Це був чоловік років п'ятдесяти, весь вкритий татуюваннями, з пивним черевцем, м'язистими руками й ногами і звивистим шрамом на стегні. Той пошарпаний воїн наживи стояв, виклично виставивши одну ногу і тримаючи в руках ласта «Войт». Підпис:

«Я ПІРНАЮ, ЩОБ ПРОЖИТИ, А НЕ ЗАБАВЛЯЮСЯ».

Унизу було ще багато тексту, який Роджер завжди позначав терміном «бла-бла-бла», але сам слоган був просто бомба. Вони з Роджером хотіли написати: «А НЕ ДЛЯ ПОНТІВ», та люди з «Войт» на це не погодилися.

- Шкода, - любив повторювати за чаркою Вік, - торгівля ластами пішла б іще краще.

Потім з'явився Шарп.

Компанія Шарпа перебувала на дванадцятому місці серед найбільших американських виробників харчів, коли старий Шарп після понад двадцяти років співпраці з місцевою рекламною агенцією в Клівленді неохоче звернувся до «Еллісон» у Нью-Йорку. Старий любив наголошувати, що його компанія більша, ніж була «Набіско»[11 - «Nabisco» (Національна бісквітна компанія) - відомий виробник печива та подібної продукції.] до війни. А його син не менш часто наголошував, що Друга світова скінчилася тридцять років тому.

Було укладено шестимісячну випробувальну угоду, і роботу доручили Вікові Трентону та Роджерові Брейкстоуну. До кінця випробувального періоду Шарп перемістився на ринку кондитерських і круп'яних виробів з дванадцятої позиції на дев'яту, а через рік, коли Вік із Роджером нарешті зібралися переїхати до Мейну і розпочати власний бізнес, він був уже на сьомій.

Їхня кампанія здобула грандіозний успіх. Для реклами печива вони виграли Шарп-снайпера, неуважного шерифа з Дикого Заходу, шестизарядний револьвер якого замість куль стріляє печивом. Завдяки експертам зі спецефектів печиво щоразу було інше: в одних випадках це була «Шоколадна забава», в інших - «Імбирні штучки» або «Ого-вівсяники». Наприкінці кожного ролика снайпер із розрядженим револьвером сумно стояв над купою печива.

- Погані хлопці втекли, - оголошував він щодня мільйонам американців. - Зате я маю печиво. Найкраще печиво на Заході. І, мабуть, у світі.

Шарп-снайпер стромляє зуби в печиво. Вираз обличчя вказує на те, що він щойно пережив гастрономічний еквівалент першого підліткового оргазму. Темний екран.

Для реклами тортів, яких налічувалось аж шістнадцять різновидів, вони створили сюжет, котрий Вік називав «Джордж і Грейсі». На екрані з'являються Джордж і Грейсі, які повертаються з розкішного обіду, де стіл аж вгинається від усіляких наїдків. Камера пересувається до невеликої

вбогої квартирки без вигод. Джордж сидить у тьмяно освітленій кухні за простим дерев'яним столом, застеленим картатою скатертиною. Грейсі виймає зі старенького холодильника «фунтовий кекс»[12 – Кекс, який традиційно готується за рецептом «куського по фунту (0,45 кг)» – у рівній пропорції змішуються масло, яйця, борошно та цукор.] (або пиріг із посипкою, або чизкейк). Усе це у вечірньому вбранні, вони усміхаються одне одному з теплотою і розумінням, двоє людей, котрі живуть у любові й злагоді. На екрані висвічується напис на чорному тлі:

«ІНОДІ ВСЕ, ЩО ТОВІ ПОТРІВНЕ, – ЦЕ ШМАТОЧОК ТОРТА „ШАРП“».

Жодного слова впродовж усього ролика. За цей сюжет їх нагородили премією «Кліо».

Те саме було і з професором кашології, якого в рекламних колах хвалили як найбільш виважений дитячий ролик усіх часів. Те, що вони вважали вершиною своїх досягнень, тепер повернулося, щоб перетворитися на справжній кошмар.

Роль професора кашології зіграв уже немолодий характерний актор; по-дорослому серйозний сюжет був сміливою ідеєю, вирізняючись на тлі яскраві дитячої реклами жуйок, головоломки, ляльок і фігурок мультяшних персонажів... І, звісно ж, каш конкурентів.

На екрані з'являється безлюдна аудиторія класу четвертого-п'ятого, сцена, з якою легко можуть пов'язати себе глядачі суботнього ранкового шоу, шанувальники «Багза Банні», «Бігуна» і «Ватаги Дракули»[13 – «The Bugs Bunny Show», «Roadrunner Hour», «The Drac Pack» – популярні анімаційні телесеріали, що йшли в ранковому суботньому ефірі американських телеканалів.]. Професор одягнений у костюм, светр із трикутним вирізом і сорочку з розстебнутим коміром. У його зовнішності й мовленні є щось авторитарне. Вік і Роджер опитали понад сорок учителів та кількох дитячих психологів і виявили, що такий стиль спілкування – оптимальний, бо нагадує дітям модель батьків, з якими більшість із них почувалися б комфортно. Та мають таких, на жаль, далеко не всі.

Професор сидить на вчительському столі – неформальність пози наводить на думку, що під цим сіро-зеленим твідом ховається душа справжнього друга, – і говорить повільно й поважно. Він не наказує, не вмовляє, не заманює, не лестить і не вихваляє. Він звертається до мільйонів одягнених у футболки глядачів, що, сьорбаючи кашу, сидять перед екранами, як до реальної аудиторії.

– Доброго ранку, діти, – спокійно говорить професор, – ви дивитеся рекламу каші «Шарп». Послухайте мене, будь ласка, уважно. Я знаю про каші все, адже я – професор кашології. Каші Шарпа – «Твінклс», «Какао-ведмедики», «Брен-16» і злакова суміш – найсмачніші каші в Америці. А ще вони дуже корисні.

Коротка пауза. Потім професор широко усміхається... Коли він усміхається, ти бачиш перед собою справжнього друга.

– Повірте, я це точно знаю. І ваша мама це знає. Я просто подумав, що ви теж захочете знати.

У цей момент у кадрі з'являється хлопець, що простягає професору миску «Твінклс», чи «Какао-ведмедиків», чи будь-якої іншої каші. Професор кашології підносить ложку до рота, потім спрямовує погляд просто в кожную вітальню країни і каже:

– Так, тут усе в порядку.

Старому Шарпові остання фраза не подобалася, він не хотів допускати й натяку на те, що з його кашами може бути щось не в порядку. Та Віку й Роджерові вдалося його вмовити. Ні, не за допомогою раціональних аргументів. Рекламний бізнес – штука зовсім не раціональна. Часто ти просто відчуваєш, що те, що ти робиш, правильне, але пояснити чому – не можеш. І Вік, і Роджер відчували, що остання фраза професора має просту і водночас могутню силу. З вуст професора кашології вона лунає як записка безпеки й затишку, як щось знайоме й надійне. Вона ніби промовляє: «Я тебе не скривджу». У світі, де батьки розлучаються, де старші діти мотлошать тебе просто ні з того ні з сього, де суперник із дитячої ліги і бровою не повівши відбиває всі твої кидки, де, на відміну від телевізійних, реальні хороші хлопці далеко не завжди перемагають, а на круті святкування днів народження запрошують не так часто, як хотілося б, у світі, де стільки всього складається погано, завжди існуватимуть смачні каші Шарпа, про які можна точно сказати: «Так, тут усе в порядку».

За невеликої підтримки Шарпового сина – за словами Роджера, йому з часом і самому почало здаватися, наче синочок усе придумав самотужки, – проект професора кашології було затверджено; ролик запустили не лише в суботньому ранковому шоу, а й у таких популярних щотижневих серіалах, як «Зоряні лицарі», «Герої Гогана», «Америка Арчі» й «Острів Гіллігана». Каші розходилися навіть краще, ніж решта товарів Шарпа, а професор кашології став справжнім символом Америки. Його фраза «Так, тут усе в порядку», що була приблизним еквівалентом «розслабся і не парся», швидко стала крилатою.

Коли Вік і Роджер вирішили піти своїм шляхом, вони суворо дотримувалися протоколу і не зверталися до колишніх клієнтів, аж доки ті офіційно – і за двосторонньою згодою – не розривали стосунки з «Еллісон». Перші шість місяців у Портленді стали нелегким випробуванням для них усіх. Синові Віка Теду тоді виповнився лише рік. Донна дуже сумувала за Нью-Йорком; вона то сиділа насуплена, то починала вередувати, а часом виглядала просто наляканою. Стара виразка Роджера, шрам від багаторічних рекламних боїв у «місті великого яблука», загострилася після смерті сина, розвинувши в ньому таємну залежність від гелусилу[14 – Лікарський препарат для зниження кислотності.]. За цих обставин, як вважав Вік, Алтея трималась як могла. Проте Донна звернула увагу Віка на те, що одна скромна порція слабоалкогольного напою на день перетворилася для Алтеї на дві перед і ще три після обіду. Обидві родини часто проводили відпустку в Мейні, як разом, так і поодиноці, та ні Вік, ні Роджер до кінця не усвідомлювали, як багато дверей не відчиняться для тебе тільки тому, що, як говорили тутешні мешканці, ти прибув «ззовні».

Як часто повторював Роджер, вони б і справді пішли на дно, якби Шарп не вирішив залишитися їхнім клієнтом. У Клівлендській штаб-квартирі компанії позиції за іронією долі кардинально помінялися. Цього разу залишитися з ними хотів старий Шарп, а малюк, якому на той час уже виповнилося сорок, наполягав на припиненні стосунків, обґрунтовуючи це тим – слід визнати, не без логіки, – що було б божевіллям довіряти свої кампанії якійсь третьосортній агенції, розташованій за шістьсот миль від епіцентра ділового життя Нью-Йорка. Факт, що «Ед Воркс» співпрацює з Нью-Йоркською аналітичною компанією, на малюка належного враження не справив, як не справляв і на інших колишніх клієнтів Віка й Роджера.

– Якби відданість була туалетним папером, нам було б збіса важко витирати зади, старий, – гірко говорив Роджер.

Та Шарп повернувся, простягнувши їм ту соломинку, за яку вони так відчайдушно намагалися вхопитися.

- Ми мали справу з місцевою агенцією понад сорок років, і якщо ці хлопці хочуть виїхати з того безбожного міста, це лише означає, що в них усе гаразд зі здоровим глуздом.

Дискусію було вичерпано. Старий сказав своє слово. молодшому довелося замовкнути. Тож наступні два з половиною роки Шарп-снайпер продовжував стріляти, Джордж і Грейсі й далі насолоджувалися тортом у своїй обшарпаній квартирі, а професор кашології запевняв дітей, що «тут усе в порядку». Усі ролики знімали в невеличкій незалежній студії в Бостоні, нью-йоркська аналітична компанія і далі фахово виконувала свою роботу, а три чи чотири рази на рік Вік або Роджер літали до Клівленда на зустріч із Керолом Шарпом і його малюком - у малюка на скронях, слід сказати, вже з'явилася добряча сивина. Усі інші питання між агенцією і замовником вирішувалися за допомогою федеральної пошти і пристрою містера Белла. Хай це було трохи дивно і вже точно вкрай повільно, та механізм, здавалося, функціонував без збоїв.

А потім з'явилася «Малинова енергія».

Звісно, Вік і Роджер дізналися про кашу ще до того, як вона вийшла на ринок у квітні 1980-го. Більшість каш Шарпа були або зовсім несолодкими, або з мінімальним умістом цукру. Злакова суміш, дебют Шарпа на ринку натуральних каш, була вельми успішною. Однак «Малинова енергія» була розрахована на іншу категорію споживачів - любителів солоденького, що купували сніданки на зразок «Графа Шокули», «Франкен-ягід», «Талісманчиків» тощо, які перебували десь посередині між кашею і цукерками.

Наприкінці літа і на початку осені 1979-го «Малинову енергію» було успішно протестовано в Бойсі, штат Айдахо, Скрентоні, штат Пенсільванія, і в тепер уже рідному для Роджера Бриджтоні. Здригаючись від огиди, Роджер сказав Вікові, що не дозволить близнючкам підійти до каші навіть і на десять футів

(хоч йому й було приємно, коли Алтея розповіла йому, що доньки, побачивши кашу у вітрині супермаркету, аж нетямалися від бажання її купити).

- У ній більше цукру, ніж круп, а ще колір у неї, як у стіни пожежної частини!

Вік кивнув і без задньої думки, зовсім не пророчим тоном зауважив:

- Коли я вперше заглянув в одну з тих коробок, мені здалося, що там повно крові.

- То що ти думаєш? - повторив Роджер. Поки Вік прокручував у голові останні нещасливі події, він устиг наполовину впоратися зі своїм сендвічем. Вік усе більше переконувався в тому, що в Клівленді старий Шарп і його підстаркуватий малюк збираються за погані новини покарати вісника.

- Гадаю, варто спробувати.

Роджер поплескав його по плечу.

- Браво, друже! а тепер їж.

Та істи Вікові не хотілося.

Їх обох запросили до Клівленда на екстренну нараду, що мала відбутися через три тижні після 4 липня: добра половина менеджерів і торговельних агентів Шарпа перебували у відпустках, і зібрати їх швидше ніяк не вдасться. один із пунктів порядку денного був безпосередньо пов'язаний з «Ед Воркс». «оцінка ситуації», йшлося в листі, що, на думку Віка, означало: синочок збирається використати провал із «Малиною», щоб нарешті їх позбутися.

Приблизно за три тижні після того, як «Малинова енергія» вийшла на національний ринок, отримавши захоплену, хоч і стриману оцінку «тут усе в порядку» від професора кашології, до лікарні майже в істеричі звернулася перша матуся, переконана, що в її маляти внутрішня кровотеча. Дівчинку, у якої не виявили нічого більш серйозного, ніж легке вірусне захворювання, змудило тим, що її мати спершу сприйняла за велетенський згусток крові.

Так, тут усе в порядку.

Це сталося в Айова-Сіті, штат Айова. Наступного дня трапилося ще сім подібних випадків. Ще через день їх було вже двадцять чотири. У всіх випадках батьки, виявивши в дітей нудоту, або діарею, або те й інше разом, що духу мчали до лікарні, гадаючи, що в їхніх малят внутрішня кровотеча. Спочатку кількість таких випадків сягала сотень, потім стрімко переросла в тисячі. У жодному з них нудота й діарея не були спричинені кашами, але в загальній паніці ніхто не звернув на це уваги.

Так, усе в цілковитому порядку.

Епідемія поширювалася з заходу на схід. Винен у всьому був барвник, що надавав кашам насиченого червоного кольору. Сам по собі барвник не був шкідливим, та на це теж ніхто не звернув уваги. Щось пішло не так, і організм, замість того щоб засвоювати барвник, просто депортував його назад. неякісна речовина потрапила лише в одну партію каші, зате партія була особливо великою. один лікар сказав Віку, що якби дитині, яка померла, перед цим з'ївши велику порцію «малинової енергії», зробили розтин, то виявили б, що її стравохід червоний, як світлофор. Ефект був виключно тимчасовим, але про це теж забули.

Роджер вважав: якщо їм судилося піти на дно, треба принаймні зробити це з боем. Його план передбачав довжелезні наради з представниками «Імідж-погляду», компанії, яка, власне, й випустила ролик. Він також хотів зустрітися з самим професором кашології. Той так ужився в образ, що погані події стали для нього неабияким стресом. Далі - Нью-Йорк і розмова з консультантами з маркетингу. А найголовніше - попереду були майже два тижні в бостонському «Ріц Карлтон» і нью-йоркському «Плаза». Два тижні Вік і Роджер проведуть над душею один в одного, перетравлюючи нову інформацію і ламаючи голову, як це було в давні часи. Роджер сподівався на стрімку контратаку, котра змусить і старого, і малюка втратити дар мови. Вони поїдуть до Клівленда не для того, щоб слухняно схилити голови під гільйотину, а з готовим планом боротьби, спрямованим на те, щоб виправити провал з «малиною». Так було в теорії. На практиці ж обидва усвідомлювали, що їхні шанси приблизно такі ж, як у пітчера[15 - У бейсболі - гравець, який виконує подачу.], котрий вирішив пробити з забороненої позиції.

У Віка були й інші проблеми. Уже понад вісім місяців він відчував, що вони з дружиною поволі віддаляються одне від одного. Вік і досі її кохав, а Теда просто-таки обохнював, проте атмосфера ставала дедалі напруженішою, і він відчував, що на обрії збираються хмари і справи можуть піти ще гірше. момент для великого турне маршрутом Бостон - нью-Йорк - Клівленд був не найкращий, бо саме цей час він планував провести разом із родиною, цілком присвятивши себе домашнім справам. Коли він

тепер дивився в обличчя Донни, то бачив, що в його лініях і вигинах, просто під шкірою, зачаїлася незнайомка.

І це питання. Воно все крутилось і крутилось у його голові в ті ночі, коли він не міг заснути, а таке траплялося частіше й частіше. Чи не з'явився в неї коханець? останнім часом вони рідко спали разом. Вона робила це з іншим? Він сподівався, що ні. Але чи справді він так думав? Зізнавайтесь, містере Трентон, інакше доведеться відповідати за наслідки.

Ні, він не був певний. Не хотів бути певним. Боявся: якщо дізнається правду, це означатиме кінець їхнього шлюбу. Він досі був закоханий у неї по вуха, навіть не розглядаючи можливості скочити в гречку, і міг багато чого пробачити. Але не те, що йому наставляють роги у власному будинку. Він не хотів носити роги, що проросли аж з вух, не хотів, щоб діти на вулиці сміялися з кумедного дядька. Він...

- Що ти сказав, Родже? - спитав Вік, виринаючи зі своїх роздумів. - Я не почув.

- Передаю дослівно: я сказав, хай ця червона каша йде до дідька.

- Ось за це я й вип'ю, - відповів Вік.

- Ну давай, - Роджер підняв склянку.

Вік випив.

За тиждень після невеселої зустрічі Віка і Роджера в «Жовтій субмарині» Гері Первіер сидів на своєму порослому бур'янами подвір'ї біля підніжжя пагорба «Сім дубів», що на дорозі № 3, п'ючи коктейль - чверть холодного апельсинового соку на три чверті горілки «Попов». Він прилаштувався в тіні в'яза, що перебував на останній стадії голландської хвороби[16 - Голландська хвороба в'язів спричиняється грибками. Під їхньою дією сік у дереві поступово перетворюється на камідь, від чого рослина пізно випускає листя, рано його скидає і взагалі поступово всихає.], примостивши зад у замовленому поштою з супермаркету «Сірс Робак» протертому кріслі-гойдалці, яке теж доживало свої останні дні. Він пив горілку «Попов», бо вона дешева. Під час свого останнього алкогольного рейду до Нью-Гемпширу Гері зробив чималі запаси. Пійло не було дорогим і в Мейні, та в Нью-Гемпширі коштувало просто копійки, і своїм добробутом цей штат завдячував приемним сторонам людського життя: щедрій лотереї, дешевому спиртному та цигаркам і туристичним принадам на зразок селища Санти і Ковбойського містечка. Ох, старий добрий Нью-Гемпшир. Крісло поволі вросло в занедбаний газон, залишаючи глибокі сліди. Будинок теж був занедбаний. Сіра, облуплена розвалюха з прогнилим дахом і наполовину відірваними віконницями. Димар перекосився, немов п'яниця, що намагається звестися на ноги. Шматки покрівлі, зірвані останнім зимовим буревієм, так і висіли, зачепившись за гілля помираючого в'яза.

- Ну, це не Тадж-Махал, - говорив іноді Гері, - але кому яке собаче діло!

У цей задушливо спекотний день наприкінці червня Гері Первіер був п'яний як чіп. Та такий стан зовсім не був для нього незвичним. Він уявлення не мав ні про якого довбаного Роджера Брейкстоуна, ні про якого довбаного Віка Трентона і ні про яку довбану Донну Трентон. Та якби Гері її і знав, йому було б абсолютно до одного місця, коли б якась гостьова команда закотила кілька м'ячиків у її бейсбольну рукавичку. Зате він знав Кемберів і їхнього собаку Куджо. Сім'я жила на пагорбі в кінці дороги № 3. Джо Кембер складав йому компанію в більшості п'ятик, і своїм

затуманеним мозком Гері розумів, що Джо вже пройшов чималий відтинок на шляху до алкоголізму, шляху, який сам Гері долав прискореними темпами.

- Нікчемний п'яниця і не більше, та мені це до одного місця, - повідомив він птахам і шматкам покрівлі на трухлявому в'язі.

Пережили склянку. Зіпсував повітря. Прибив комаху. Світло й тіні химерно сплїталися на його обличчі. За домом рештки кількох розпотрошених авто майже тонули в бур'янах. Плющ, який вився західною стіною будинку, розрісся, як дурний, затуливши її майже повністю. Одне вікно було трішки світлішим за інші і в сонячні дні виблискувало, наче каламутний діамант. Два роки тому Гері в п'яному дурмані схопив важкий секретер і пожбурих із вікна другого поверху, уже достоту й не пам'ятаючи навіщо. Вікно він засклав власноруч, бо взимку було збіса холодно, а секретер так і лишився лежати, де впав. одна шухляда висунулася, нагадуючи висолоплений язик.

У 1944-му, коли Гері Первієру було двадцять, у Франції він самотужки захопив німецьку вогневу точку, а здійснивши цей подвиг, іще десять миль пройшов на чолі свого розбитого взводу, перш ніж знепритомнів від шести кульових ран, отриманих під час цього одноосібного штурму. За це вдячна країна нагородила його однією з найвищих відзнак - «Хрестом за бойові заслуги». У 1968-му він попросив Бадді Торджсона з Касл-Фоллза переплавити його на попільничку. Бадді був шокований. Гері сказав, що попросив би зробити унітаз, щоб мати змогу в нього срати, та медаль для цього замала. Бадді всім розповів про цей випадок - можливо, Гері на це й розраховував, а може, й ні.

Хай там як, місцеві гіпі просто шаленіли від захвату. Улітку 68-го більшість із них разом зі своїми заможними батьками проводила канікули на тутешніх озерах, перш ніж у вересні повернутися до коледжів, аби продовжити вивчати такі важливі предмети, як протест, планокуріння і пущьки.

Після того як Бадді, котрий у вільний час займався зварюванням, а вдень працював на заправці «Ессо» (те, що всі заправки тепер належали «Ексон», Гері було, звісно ж, до одного місця), переплавив його медаль на попільничку, історія потрапила на сторінки місцевої газети «Call». недолугий репортер витлумачив її як антивоєнний жест. Саме тоді гіпі й почали свої паломництва на дорогу № 3. Більшість приходили сказати Гері, що це трохи занадто, деякі - повідомити, що це жорсткувато, і двійко-трійко, - щоб сказати, що він, бля, перегнув.

Він зустрічав їх тільки одним - своїм вінчестером 30-06 - і наказував негайно забиратися з його території. Він вважав їх зграєю патлатих пацифістських вилупків і збочених венериків. Гері оголосив ім, що йому до одного місця, якщо їхні тельбухи розлетяться від Касл-Рока до самого Фрайбурга. Через деякий час вони припинили ходити, й історія з медаллю на цьому скінчилася.

Одна з німецьких куль влучила йому в праве яечко, і лікарям довелося зішкрябувати його з казенної білизни. Ліве загалом уціліло, й іноді в нього навіть доволі пристойно вставав. Та, як він часто повторював Джо Кемберові, йому до одного місця. Вдячна країна нагородила його «Хрестом за бойові заслуги». Вдячний персонал паризького шпиталю виписав його в лютому 45-го з вісімдесятивідсотковою допомогою з інвалідності й невеличкою залежністю від морфію. Вдячне рідне місто 4 липня 1945 року влаштувало парад на його честь (на той час йому вже виповнився двадцять один, він здобув право голосу, сивину на скронях і почувався на всі сімсот, уклінно дякую). Вдячна міська адміністрація назавжди звільнила його від сплати податків на житло. Це добре, інакше він би втратив будинок іще двадцять років тому. Гері замінив недоступний тепер морфій на

високоградусне питво і цілком присвятив себе своїй життєвій справі: максимально повільному і приемному самознищенню.

Тепер, у 1980 році, Гері було п'ятдесят шість, він повністю посивів і почувався паскудніше, ніж бик з устромленою в зад сокирою. Єдиними істотами, яких він іще міг витримувати, були Джо Кембер, його син Бретт і їхній великий сенбернар Куджо.

Він, мало не перекинувшись, відхилився на спинку свого напівзотлілого крісла-гойдалки і зробив ще кілька ковтків зі склянки. Склянка дісталася йому в «Макдональдзі» зовсім безкоштовно.

На ній була зображена якась тварючка фіолетового кольору. Щось на ім'я Гримаска[17 – Фантастична істота, вигадана для реклами «Макдональдзів». Фіолетова, грушоподібна, волохата.]. Гері частенько харчувався в касл-рокському «Макдональдзі», де можна було взяти дешеві гамбургери. Гамбургери смачні, а що стосується Гримаски, мера Макчиза[18 – Теж персонаж із реклами «Макдональдзів». Вбраний у циліндр, фрак, смугасті штани, має портфель. На перев'язі написано «мер». Голова являє собою чизбургер з очима.] і самого клятого мосьє Рональда Макдональда, то вони всі Гері до одного місця.

У високій траві ліворуч промайнула велика руда тінь, і за мить на захарашеному подвір'ї з'явився Куджо, що саме повертався з однієї зі своїх мандрівок околицями. Побачивши Гері, він один раз ввічливо гавкнув. Потім підійшов ближче, помахуючи хвостом.

– Куджо, старий сучий сину, – сказав Гері і, поставивши склянку на землю, заходився методично порпатися в кишенях у пошуках собачих галет. Він завжди тримав кілька штук напоготові для Куджо, свого доброго, давнього, старосвітського приятеля-собаки.

Знайшов кілька в кишені сорочки.

– Сидіти, хлопче, сидіти!

Хоч як жалюгідно й паскудно він почувався, вигляд двохсотфунтового собаки, що, наче кролик, сідає за його наказом, завжди його неабияк тішив.

Куджо сів, і Гері помітив на його носі невелику потворну подряпину, що вже майже гоїлася. Він кинув собаці галети у формі кісток, і той без зусиль зловив їх на льоту. Куджо заходився гризти галету, поклавши другу поміж лап.

– Хороший пес, – мовив Гері, простягаючи руку, щоб погладити собаку по голові. – Хоро...

Куджо загарчав. То був рокітливий, майже рефлексивний звук, що йшов із глибини горла. Коли собака підняв очі, у його погляді було щось холодне й пильне, від чого тілом Гері пробігли мурашки. Він квапливо прибрав руку. З таким великим собакою, як Куджо, краще не жартувати, якщо вам не хочеться решту життя витирати зад гачком.

– Еге, хлопче, що це на тебе найшло? – спитав Гері. За всі роки, що Куджо жив у Кемберів, Гері жодного разу не чув, щоб він гарчав. Сказати правду, він би ніколи не подумав, що старий Куджисько може на нього гарчати.

Куджо замахав хвостом і підійшов до Гері, ніби соромлячись свого хвилинного зриву.

- Це вже більше схоже на тебе, - сказав Гері, гладячи довгу густу шерсть. Цілий тиждень надворі було нічим дихати, а Джордж міра розповідав, що, за прогнозами тітки Евві Чалмерс, буде ще гарячіше. Гері гадав, що причина саме в цьому. Собаки переносять спеку ще гірше, ніж люди, і немає нічого страшного в тому, що псюра всього разок розізлився. Та все-таки було дивно, що Куджо почав гарчати. Якби про це розповів Джо, він би нізачо не повірив.

- Іди поїж, - сказав Гері, показуючи на галету.

Куджо повернувся, підійшов до галети й засунув до рота. З його кутиків стікала цівка слини. Потім виплюнув. Вибачливо глянув на Гері.

- Що? Ти не хочеш пожерти? - запитав Гері, не вірячи власним очам. - Ти?

Куджо підняв галету й проковтнув.

- Отак краще. Спека тебе не вб'є. І мене теж не вб'є, хоч мій геморой від неї добряче натерпівся. Хай він навіть стане завбільшки з бісів м'яч для гольфу, мені це до одного місця. Ти ж знаєш.

Він ляснув комара.

Куджо влігся біля крісла. Гері підняв склянку. Була пора її освіжити, як кажуть ті йолопи з сільських забігайлівок.

- Освіжіть мою дупу, - сказав Гері, роблячи широкий жест у бік даху будинку. Липка суміш горілки й апельсинового соку побігла вниз по худій, засмаглій руці.

- Тільки поглянь на димар, старий. Він скоро розвалиться на хер. І знаєш що? мені до одного місця. Хай це все хоч западеться, я й задом не поворухну. Ти ж знаєш, правда?

Куджо замолотив хвостом, він не розумів, про що говорить цей ЧОЛОВІК, та тембр його голосу був знайомий і заспокійливий. Ці розбалакування він чув по десять разів на тиждень, відколи... Куджо чув їх, відколи себе пам'ятав. Він любив цього ЧОЛОВІКА, в якого завжди була іжа. Просто останнім часом йому не хотілося істи. Та якщо ЧОЛОВІК цього хоче, він істиме. А потім лежатиме, як зараз, і слухатиме заспокійливі балачки. Загалом Куджо почувався не дуже добре. Він гарчав не тому, що йому було гаряче, а просто тому, що почувався недобре. На мить, лише на одну коротку мить, йому навіть закортіло вкусити ЧОЛОВІКА.

- Що, застромив носа в ожинник, еге ж? - запитав Гері. - І за ким же ти гнався? За ховрахом чи кроликом?

Куджо знову повів хвостом. У буйних кущах скурчали цвіркуни. За будинком пишно розрослася жимолость, приваблюючи сонних пообідніх бджіл. Здавалось, у житті Куджо все мало бути гаразд, та все було якось не так. Йому чомусь було дуже зле.

- Мені до одного місця, навіть якщо в того селяка з Джорджії повипадають усі зуби. І в Рейгана теж.

Похитуючись, Гері звівся на ноги. Крісло перекинулось і розпалося на частини. Якщо ви подумали, що Гері Первієру це було до одного місця, то не помилилися.

- Пардон, хлопче.

Він пішов усередину збовтати собі новий коктейль. Кухня нагадувала кошмар; вона вся аж кишіла мухами, що дзижчали коло порваних зелених сміттєвих пакетів, порожніх бляшанок і пляшок.

Коли Гері повернувся з новою склянкою, Куджо вже не було.

В останній день червня Донна Трентон повернулася з центру Касл-Рока (місцеві називали його Головною вулицею, та цей Мейнізм вона, на щастя, поки що не засвоїла), залишивши Теда в літньому таборі й купивши харчів у супермаркеті «Егвей». Вона впріла і стомилась, і побитий, розписаний по боках вульгарними пустельними пейзажами фургон Стіва Кемпа раптом шалено розлютив її.

Гнів закипав у ній весь день. За сніданком Вік розповів їй про поїздку, а коли вона почала протестувати, що не залишиться з Тедом сама на десять днів, які можуть перетворитися на два тижні чи бозна-скільки ще, Вік детально пояснив, чим їм усе це загрожує. Ситуація вселила в неї страх, а боятися вона не любила. До сьогоднішнього ранку вона думала, що вся ця історія з «малиною» – це всього лише нехай і злий, але жарт, і навіть уявити собі не могла, які серйозні наслідки може мати цей абсурд.

Потім Тед почав скиглити, що не хоче їхати в табір, скаржачись, що минулої п'ятниці його штовхнув старший хлопець на ім'я Стенлі Добсон, і тепер він боявся, що Стенлі штовхне його ще раз. Він плакав і чіплявся за Донну, коли та висаджувала його біля табору, розташованого на полі Американського легіону[19 – Одна з найбільших військово-патріотичних та суспільно-політичних ветеранських організацій США.], і їй довелося один по одному відривати його пальці від своєї блузки. При цьому вона почувала себе нацисткою: «Ти підеш у дитячий табір! Я?»[20 – Так? (нім.)] – «Ja, mein Mama»[21 – Так, мій мамо! (нім.) Помилка в граматичному роді пов'язана з алюзією на фразу «Ja, mein Fuhrer!» («Так, мій фюрере!»)]. Іноді Тед здавався занадто малим для свого віку і таким вразливим. Хіба не вважається, що діти-одинаки рано дорослішають і є прагматичними? Вимазані шоколадом пальці Теда залишили на блузці відбитки, що нагадували відбитки заляпаних кров'ю долонь, які нерідко показують у низькопробних детективах.

І на завершення картини, на зворотному шляху її «пінто» почав поводитися якось дивно. Він підстрибував і смикався, наче в нападі якоїсь автомобільної гикавки. Далі справи пішли трохи краще, однак те, що трапилося раз, могло повторитися вдруге, і...

...і, щоб додати завершальний штрих, з'явився Стів Кемп. – Тільки без дурниць, – пробурмотіла вона сама до себе, схопила покупки і вийшла з машини, вродлива, висока двадцятидев'ятирічна жінка з темним волоссям і сірими очима. Незважаючи на немилосердну спеку, вимазану блузку і прилиплі до сідниць темно-сірі шорти, вона виглядала напрочуд свіжою.

Вона швидко піднялася східцями вгору, перетнула терасу і зайшла в будинок. Стів сидів у вітальні в улюбленому кріслі Віка, попиваючи пиво з Вікових запасів і палячи цигарку, мабуть, власну. Телевізор був увімкнений, і на екрані, вражаючи натуралізмом, змінювали одне одного жахіття «Лікарні швидкої допомоги».

– Її високість принцеса прибули, – мовив Стів із кривою посмішкою, що колись здавалася їй такою чарівною і манливо небезпечною. – А я вже думав, ти не з'явишся.

- Я хочу, щоб ти, сучий сину, звідси забрався, - відповіла вона безбарвним голосом і пішла в кухню, де заходилася розкладати покупки. Вона не могла пригадати, коли востаннє була такою сердитою, настільки, що шлунок скрутило в тугий, болючий клубок. Можливо, під час нескінченних суперечок із матір'ю. Одного з тих кошмарів наяву, які тривали, доки вона не поїхала вчитися. Коли Стів, підійшовши ззаду, обхопив її засмаглою рукою за відкриту талію, вона зреагувала не роздумуючи: садонула йому ліктем попід груди. Той факт, що він був готовий до удару, не охолодив її гніву. Він серйозно займався тенісом, і її лікоть ніби наштовхнувся на кам'яну стіну, вкриту товстим шаром гуми.

Вона обернулася і глянула в його усміхнене бородате обличчя. Донна мала п'ять футів одинадцять дюймів[22 - - 178 см.] зросту і, коли носила підбори, була на дюйм[23 - - 2,5 см.] вищою за Віка, та Стів був заввишки майже шість футів п'ять дюймів[24 - - 193 см.]

- Ти хіба не почув? Забирайся!

- Але ж чому? Малюк саме вчиться вишивати бісером пов'язки на стегна, або з лука збиває яблука з голови вихователя, або біс його знає, що вони ще там роблять. Чоловічок, як бджілка, трудиться в офісі. Саме час найчарівнішій Hausfrau[25 - Домогосподарці (нім.)] Касл-Рока і заїжджому поетові, лоботрясу й любителю тенісу задзвонити в усі дзвони сексуального віча в усій його повноті і гармонії.

- Ти припаркував фургон просто на під'їзній доріжці, - зауважила Донна. - може, краще одразу вивісити на фургоні плакат: «Я ТРАХАЮ ДОННУ ТРЕНТОН»? Або щось іще дотепніше.

- Щоб припаркуватися там, у мене були всі підстави, - відповів Стів, усе ще посміхаючись. - У мене в кузові твій гардероб. Я нарешті закінчив із ним бавитися. Та я б хотів побавитися з тобою, моя люба.

- Залиш його на терасі. Я сама про все подбаю. Тим часом випишу тобі чек.

Усмішка на його обличчі трохи зів'яла. Уперше, відколи вона зайшла, принадлива маска трохи піднялася, і Донна змогла розгледіти людину під нею. І те, що вона бачила, їй зовсім не подобалося, навіть більше, навівало тривогу. особливо коли вона думала про себе поряд із цією людиною. Заради того, щоб залізти в ліжко зі Стівеном Кемпом, вона брехала чоловікові, крутила інтрижку за його спиною. Вона хотіла б зараз відчувати, що приходить до тьми після нападу якоїсь страшної лихоманки або що в ній знов ожила любляча Вікова дружина, та якщо відкинути всю зовнішню шкаралушу, залишався один простий, голий факт: Стівен Кемп, доволі відомий поет, мандрівний реставратор і майстер плетіння з лози, солідний гравець у теніс і чудовий пообідній коханець, виявився падлюкою.

- Ти серйозно? - поцікавився Стів.

- Авжеж, ніхто не може відшити неперевершеного і чуттєвого Стівена Кемпа. Це виглядає як жарт, от тільки я не жартую. А зараз, неперевершений і чуттєвий Стів Кемп, ти вивантажуєш гардероб на терасі, забираєш чек і вимітаєшся.

- Донно, не розмовляй так зі мною.

Його рука потяглася до її грудей і боляче стиснула. До гніву додався невеликий страх. (Та хіба вона весь час не була трохи налякана? Хіба страх не був частиною всієї цієї огидної і брудно принадливої гри?)

Вона відкинула його руку.

- Надумала до мене чіплятися, Донно? - Він більше не усміхався. - Ти граєшся з вогнем, чорт забирай.

- Я? До тебе? Ти сам сюди прийшов.

Страх додав їй ще більше злості. Його густа чорна борода сягала аж до вилиць, і їй раптом спало на думку, що хоч вона добре розгледіла його пеніс - навіть тримала в роті, - та ніколи як слід не придивлялася до його обличчя.

- Ти хочеш сказати, - вів далі Стів, - що в тебе була невеличка сверблячка, а тепер вона минула, і я можу забиратися під три чорти, так? А на мої почуття тобі начхати?

- Не дихай на мене, - вона відштовхнула його і пішла покласти молоко в холодильник.

Цього разу він не очікував удару і, втративши рівновагу, поточився назад. Раптом його чоло прорізали зморшки, обличчям розлився темний рум'янець. Вона бачила його таким на корті за корпусами Бриджтонської школи. Іноді, коли він промазував легку подачу. Їй не раз траплялося спостерігати за його грою, враховуючи і ті дві партії, коли він із легкістю розстрошив її заспаного, крекчучого чоловіка. Поразки їй теж доводилося бачити кілька разів. Коли вона дивилася на його реакцію, їй було не по собі: куди вона тільки вклепалася? Стів публікував вірші в кількох десятках малотиражних журналів і випустив книжку «Слідом за заходом сонця» в невеликому видавництві «Над гаражем», що в Батон-Руж. Він закінчив коледж Дрю в Нью-Джерсі, мав чіткі погляди на сучасне мистецтво, фільми Енді Воргола і майбутній референдум щодо розвитку в Мейні ядерної енергетики, а подвійну помилку сприймав так само, як Тед звістку, що час у ліжку.

Стів підійшов, схопив її за плечі й розвернув обличчям до себе. Пакет із молоком вислизнув у неї з рук на підлогу і розірвався.

- Подивись, що ти накоїв, - промовила Донна, - молодчина, хороший удар.

- Я не дозволю, щоб мною верховодили. Затямила?

- Забирайся! - заволатала Донна. Слина бризнула йому на щоки й чоло. - Як мені ще тебе змусити? Написати табличку: «Тобі тут не раді»? Іди! Стань даром божим для іншої!

- Дешева сучка-динамістка, - процідив він, усе ще не випускаючи її руки. Голос був грізний, обличчя - спотворене.

- І забери комод із собою. Викинь його на смітник.

Вона вирвалася і взяла ганчірку, що висіла над мийкою. Руки тремтіли, шлунок скрутило, починала боліти голова. Вона подумала, що її от-от знудить.

Вона стала навколішки і заходилася витирати розлите молоко.

- Гадаєш, ти - неабияка цяця? - поцікавився Стів. - Відколи це твоя кицька стала золотою? Тобі ж це подобалося. Ти кричала і благала ще.

- Ти вжив правильний час, чемпіоне, - відповіла вона, не зводячи очей. Волосся впало їй на обличчя, і зараз це було саме те, що треба. не хотілося, щоб він бачив, який блідий і хворий у неї вигляд. Було відчуття, наче її кинули в кошмар. Здавалося, коли б вона в цю мить

глянула на себе в дзеркало, то побачила б страхітливу відьму, що звивається по підлозі. – Вимітайся, Стів. Я не збираюся повторювати ще раз.

– А якщо ні, що тоді? Зателефонуеш шерифові Банермену і скажеш: «Привіт, Джордже, це дружина містера Бізнесмена. Тип, із яким я трахаюсь, поки чоловіка нема вдома, не хоче йти геть. Чи не могли б ви приїхати і викинути його звідси?» Так ти скажеш?

Страх став дужчим. До заміжжя вона працювала у Вест-Честерській шкільній бібліотеці, і її особистим кошмаром було попросити дітей нарешті заспокоїтися; попросити втретє, на повен голос, при цьому не зриваючись на крик. Вони завжди слухались (принаймні на деякий час – до наступного разу). а якби не послухались? Це було її нічним жахом. а якби вони зовсім перестали слухатися? Що тоді? Це питання її лякало. Лякало й те, що завжди доводилося його ставити. Самій собі, у нічній темряві. Вона боялася говорити на повен голос і робила це лише у випадках крайньої необхідності. Адже це була та межа, де цивілізація з різким скрипом обривається і асфальт переходить у болото. Якщо хтось не слухає, коли ти говориш на повен голос, єдиним виходом залишається крик.

Тепер було те саме. Єдиним виходом у цій ситуації було сказати, що, якщо Стів наблизиться, вона закричить. Та чи зробить вона це?

– Іди, – промовила вона вже не таким високим голосом. – Будь ласка, усе скінчено.

– А якщо я вирішу, що не скінчено? Якщо я захочу взяти тебе просто тут, у цій клятій молочній калюжі?

Вона подивилася на нього крізь завісу волосся. обличчя все ще бліде, очі розширені та обведені білими колами.

– Тоді тобі доведеться боротися зі мною врукопашну. І якщо в мене буде можливість видряпати тобі око або відірвати яйця, я не роздумуватиму.

На одну лише мить, доки його обличчя не набрало застиглого виразу, їй здалося, на ньому промайнула невпевненість. Він знав, що Донна в хорошій формі і в неї швидка реакція. Він перегравав її в теніс, та для цього доводилося добряче попідніти. очі і яйця, мабуть, були в безпеці, однак сліди на обличчі могли залишитися чималі. Питання було в тому, як далеко він хотів зайти. У повітрі кухні витав неприємний, липкий запах, якийсь аромат джунглів, і Донна з тривогою зрозуміла, що то суміш його люті і її власного страху, що струменіли з їхніх пор.

– Я заберу комод із собою в майстерню, – сказав Стів. – Чому б тобі не послати по нього свого красунчика-чоловіка? ми з ним мило побалакаємо. Про ліжка.

Тоді він пішов, по дорозі так грюкнувши дверима тераси, що мало не вибив скло. Через кілька секунд заревів двигун фургона, спершу уривчасто, потім, коли авто рушило, уже рівніше. Зашуміли шини.

Донна повільно витирала молоко, час від часу підводячись, щоб виполоскати ганчірку над мийкою з неіржавкої сталі. Вона дивилася, як у злив цівками збігає молоко, і вся тремтіла. Почасти від залишкового збудження, почасти від полегшення. Погрозу Стіва розповісти все Вікові Донна навряд чи розчула. Вона раз по раз прокручувала в голові низку подій, що призвели до цієї жакливої сцени.

Вона щиро вірила, що інтрижка зі Стівом Кемпом сталася майже мимо її волі. Це було ніби прорив підземної каналізаційної труби. Такі труби, як їй здавалося, проходять майже під усіма ретельно доглянутими газонами американських родин.

Переїжджати до Мейну вона не хотіла, й ідея Віка її просто шокувала. незважаючи на відпустки (а може, саме вони й посилили це враження), вона вважала Мейн лісовою глушиною, де взимку замети сягають двадцяти футів і люди опиняються практично відрізнаними від світу. Думка відвезти дитину в таке місце жажала її. Вона змальовувала спочатку собі, а потім і Вікові картини раптових заметілей, що розділяли його в Портленді і її в Касл-Року. Їй уявлялося, як під час такої бурі Тед наковтається пігулок або попечеться об кухонну плиту, та хтозна, що ще. можливо, це був відчайдушний протест проти переїзду з метушливого, сповненого життям нью-Йорка.

Погляньмо правді у вічі: все це було не найгіршим. найдужче дошкуляла думка, що «Ед Воркс» прогорить і вони, підібгавши хвости, приповзуть назад. Цього не трапилося, тому що Вік і Роджер працювали не покладаючи рук. Але це також означало, що вона залишилася сама з дитиною на руках і купую вільного часу.

Близьких друзів Донна могла перелічити на пальцях однієї руки, зате була впевнена, що цю дружбу не зруйнує ні вогонь, ні вода. Та вона ніколи не сходилася з людьми швидко й легко. Часом у голову закрадалася думка, чи не подати заяву на підтвердження кваліфікації – системи освіти нью-Йорка і Мейну були взаємопов'язані. Досить було лише заповнити кілька паперів. Потім зустрітися з суперінтендантом з управління освіти, і її внесуть у список позаштатних учителів Касл-Рока. Та після кількох простих підрахунків на кишеньковому калькуляторі цю безглузду ідею довелося відкинути. Витрати на пальне і няньку для Теда з'їдуть більшу частину її щоденного заробітку у двадцять вісім доларів.

«Я стала ідеальною американською домогосподаркою, – у розпачі думала Донна одного зимового дня, дивлячись, як у вікно тераси цокотить дрібний колючий сніг. – Сиджу вдома, годую Теда ковбасками й бобами, готую йому тости з сиром і розігріваю консервований суп на обід. Отримую порцію реального життя в Лізи з „Як обертається земля“ і Майка з „Молодих і невтомних“ [26 – Американські телесеріали.]. Вряди-годи ми дуріємо під черговий випуск „Колеса Фортуни“ [27 – Ігрове телешоу.]...»

Вона могла б піти в гості до Джоані Велш, котра мала дочку приблизно Тедового віку, та в її присутності Донні було якось незатишно. Джоані була на три роки старшою і на десять фунтів [28 – 4,5 кг.] важчою. Вона, здавалося, нітрохи цим не переймалась і казала, що чоловік любить її й такою. Життя в Касл-Року її цілком влаштовувало.

Саме в цей час лайно почало зворотний шлях трубою. Вона почала нападати на Віка через дрібниці, цим виражаючи значно глибші почуття, які було не так легко ідентифікувати і ще важче висловити. Втрата, страх, старіння. Самотність і страх перед нею. Коли чуєш по радіо знайому зі шкільних років пісню і ні з того ні з сього заходишся слізьми. Вона заздрила Вікові за те, що його життя було постійною боротьбою, щоб чогось досягти, він був мандрівним лицарем із фамільним гербом на щиті, у той час як вона була тут, від ранку до вечора з Тедом, утішала, коли він був не в гуморі, вислуховувала його дитяче белькотання, готувала йому обіди й перекуски. Це було життя в окопах. У ньому було забагато чекання і забагато слухання.

І весь цей час вона думала, що, коли Тед підросте, справи підуть краще; відкриття, що насправді все не так, викликало в неї почуття, близьке до

жаху. Цього року тричі на тиждень Тед був до обіду в садку «Джек і Джилл», а влітку – п'ять днів у пообідньому дитячому таборі. Коли його не було, дім шокував порожнечю. Двері голодно роззявлялися без Теда, який у них стояв; сходові клітки зяяли провалом без Теда, який перед денним сном сидів у піжамі на середній сходинці, по-совиному задумливо розглядаючи книжку з картинками.

Двері ставали пащами, сходи – горлянкою, а кімнати – пастками.

Вона мила і так чисту підлогу. Дивилася мильні опери. Думала про Стіва Кемпа, з яким фліртувала ще з минулої осені, коли він приїхав до міста у своєму фургончику з вірджинськими номерами й відкрив невелику майстерню з ремонту та реставрації меблів. Вона ловила себе на тому, що сиділа перед телевізором, не знаючи, що там показують; думала про те, як його засмага контрастує з білою тенісною формою, або про те, як його зад пружинить на бігу. І нарешті вона дещо зробила. А сьогодні відчула, як шлунок скручується у вузол, і побігла до ванної, долоні притиснуті до рота, очі розширені й застигли. Леж устигла, її знудило від погляду на власне блювотиння, Донна застогнала, і її знудило вдруге.

Коли шлунок трохи попустило (ноги знову тремтіли; щось здобуваєш, а щось втрачаєш), вона глянула на себе в дзеркало. Світло флуоресцентної лампи надавало обличчю різких, непривабливих контурів. Шкіра занадто бліда, очі почервоніли. Волосся збилося докруг голови негарним шоломом. Вона побачила себе такою, якою буде в старості, а найстрашніше, що якби в цю мить Стів Кемп був тут, вона, здається, віддалася б йому, хай би він тільки обіймав її, цілував і говорив, що їй не слід боятися, що час – це міф, а смерть – тільки сон і що все гаразд.

З її горла вирвався звук – пронизливий крик-схлип. Такий звук не міг народитися в її грудях: то був крик божевільної.

Донна схилила голову і заплакала.

Чаріті Кембер сиділа на їхньому з Джо двоспальному ліжку, втупившись у річ, котру тримала в руці. Вона шойно повернулася з тієї ж крамниці, що й Донна Трентон. Обличчя, руки і ноги замерзли й заніміли, так наче вона занадто довго каталася з Джо на снігоході. Та назавтра було перше липня, і снігохід, акуратно загорнутий у брезент, стояв собі в гаражі.

Цього не може бути. Сталася якась помилка.

Та помилки не було. Вона перевіряла мало не десятків разів: жодної помилки.

Урешті-решт, таке ж трапляється?

Звісно. З кимось трапляється. Але з нею?

Вона чула, як Джо клепає щось у майстерні. Тонкий металевий звук, що луною розбивав гаряче пообіддя. Пауза. Далі тихо:

– Чорт!

Молоток ударив ще раз, потім настала довга пауза. Тоді чоловік загорлав:

– Бретте!

Вона завжди здригалася, коли він кликав сина отаким голосом. Бретт дуже любив батька, та що відчував сам Джо, вона ніколи не знала напевне. Думати так жахливо, та це правда. одного разу, десь два роки тому, їй наснився страшний сон, який вона, здавалося, ніколи не зможе забути. У сні чоловік увігнав вила просто в Бреттові груди. Вони прохромали хлопця наскрізь і вийшли зі спини, напнувши футболку, мов намет. «маленький негідник не прийшов, коли я його кликав», – казав уві сні Джо, і вона, вся тремтячи, прокинулася поряд зі справжнім Джо, котрий, напившись пива, міцно спав у своїх боксерських трусах. місячне світло, холодне і байдуже, падало крізь вікно й заливало ліжку, де сиділа Чаріті, і вона раптом усвідомила, наскільки сильно може боятися людина, як страх перетворюється на жовтозубе чудовисько, послане злим богом, щоб пожерти непідготованих і необачних. Протягом їхнього шлюбу Джо кілька разів здіймав на неї руку, і Чаріті добре засвоїла урок. може, вона не була генієм, та її мати дурнів на світ не приводила. Тепер вона робила все, що їй велів Джо, і рідко сперечалась. І знала, що Бретт чинить так само. Та іноді їй ставало страшно за хлопця.

Вона підійшла до вікна саме вчасно, щоб побачити, як Бретт біжить через подвір'я до майстерні. Слідом за ним плівся Куджо, він запарився і виглядав прибитим.

Потім тихо:

– Потримай ось це, Бретте.

Ще тихіше:

– Добре, тату.

Знову почулося цюкання молотка, немилосердний льодорубний звук: цюк-цюк-цюк. Їй уявилось, як Бретт тримає зубило над зламаним підшипником або, наприклад, який-небудь болт. А поряд її чоловік – рукави закасані, у кутику тонкого рота дрижить цигарка «Pall Mall» – орудує п'ятифунтовим молотом. А якщо він п'яний, якщо схибить хоч на дюйм..

Їй уже вчувався відчайдушний крик Бретта після того, як молот перетворить його руку на потрошене криваве місиво. Щоб позбутися видива, вона схрестила руки на грудях.

Знову поглянула на предмет у руці, розмірковуючи, як би можна було його використати. Дужче за все на світі їй хотілося поїхати до Коннектикуту провідати сестру Голлі. Востанне вони бачилися шість років тому, влітку 1974-го; вона пам'ятала це добре, бо те літо видалось важким, за винятком тих одних приемних вихідних. Того року в Бретта почалися нічні проблеми – страшні сні, невиспаність, і все частіше він почав ходити уві сні. Того ж року Джо почав сильно пити. Неспокійні ночі та сомнамбулізм Бретта залишилися в минулому, алкоголізм Джо – ні.

Тоді Бреттові виповнилося чотири. Зараз йому було десять і він навіть не пам'ятав тітки Голлі, котра шість років тому вийшла заміж. Вона мала дівчинку й хлопчика, котрого назвала на честь чоловіка. Чаріті ще жодного разу не бачила племінників, хіба що на світлинах, котрі час від часу надсилала Голлі.

Заговорити на цю тему з Джо вона боялася. Чоловікові вже набридли її прохання, і він міг її побити. Уже минуло майже шістнадцять місяців з того дня, як вона востанне питала, чи не могли б вони влаштувати невеличку відпустку в Коннектикуті. Схильністю до мандрів син місіс Кембер Джо точно не відзначався. Йому і в Касл-Року непогано жилося. Раз на рік вони з отим старим п'яницею Гері Первіером і ще кількома друзками

вирушали на північ до Мусхеда постріляти оленів. Минулого листопада він хотів узяти з собою і Бретта. Вона впиралася руками й ногами, і тоді все вийшло по її, незважаючи на похмуре бурчання Джо і страдницький погляд Бретта. Вона не хотіла, щоб син цілі два тижні пробув із цією ватагою, слухаючи вульгарні анекдоти й розмови про секс, не хотіла, щоб він бачив, як від безперервного багатоденного пияцтва чоловіки перетворюються на бидло. І всі блукають лісом із зарядженими гвинтівками. Заряджають гвинтівки і самі підзаряджаються. І хай навіть вони всі в яскравих, помаранчевих шапках і жилетах, з кимось рано чи пізно неодмінно трапляється лихо. Та тільки не з її сином. Тільки не з Бреттом.

Молоток ритмічно, рівномірно стукотів по залізу. Потім затих. Вона трохи розслабилася. Стукіт почувся знову.

Вона здогадувалася, що рано чи пізно Бретт усе одно поїде з ними, і тоді вона втратить його для себе. Він вступить у їхній клуб, і мати стане для нього чимось лише трохи більшим, ніж рабиня, що тримає будинок у чистоті. Так, цей день настане, і вона це знала, і страждала, але принаймні змогла відкласти його ще на рік.

А цього року? Чи зможе вона в листопаді знову втримати його вдома? мабуть, ні. Хай там як, але було б краще – не добре, але хоча б краще – спочатку відвезти Бретта до Коннектикуту. Щоб показати, як...

...як...

Ну зізнайся, принаймні сама собі.

(як живуть порядні люди)

Якби тільки Джо відпустив їх самих. Та сподіватися на це не мало сенсу. Джо, сам чи з друзями, міг їздити куди завгодно, але не вона. Навіть у компанії Бретта. Це було одне з основних правил їхнього шлюбу. Та Чаріті не могла заборонити собі уявляти, як добре їм було б без нього: без Джо, який сидітиме в кухні Голлі, цмулитиме пиво і мірятиме її чоловіка з голови до п'ят зневажливими карими очима. Без Джо, який нетерпеливитиметься поїхати геть, аж доки Джим і Голлі самі не захочуть, щоб вони поїхали.

Вона і Бретт.

Тільки вони вдвох.

Вони могли б поїхати автобусом.

Вона думала: «Минулого листопада він хотів узяти Бретта на полювання».

Думала, чи не можна було б домовитися.

Холод заповнив кістки скляними нитками. Чи справді вона піде на таку домовленість? Відпустити Бретта восени до Мусхеда, якщо Джо, у свою чергу, відпустить їх автобусом до Стретфорда.

Грошей було вдосталь – тепер, – але гроші самі по собі нічого не вирішували. Джо забере гроші, і вона бачитиме їх востаннє. Якщо правильно не розіграє свою карту. Правильно.

Думки зарухалися швидше. Стукіт припинився. Вона побачила, як Бретт повільно виходить із майстерні, і її охопила полегкість. Застережливий внутрішній голос підказував, що коли Бретт і зазнає серйозної травми, то

це трапиться саме там, у темній майстерні з притрушеною металевою стружкою і залитою мастилом підлогою.

Є ж якийсь вихід. Вихід мусить бути.

Якщо вона готова поставити все на карту.

У руці в неї був лотерейний квиток. Стоячи в роздумах біля вікна, вона весь час крутила його в пальцях.

Стів Кемп повернувся у свою майстерню, просто шаленіючи від люті. майстерня була розташована на західній околиці Касл-Рока, на дорозі № 11. Він винаймав її у фермера, котрий мав власність у Касл-Року і в сусідньому Бриджтоні. Фермер був не просто занудою. Він був суперзанудою.

Більшу частину приміщення займав чан для варіння лаку: казан із гофрованого заліза, достатньо великий, щоб зварити в ньому цілу конгрегацію місіонерів. навколо чана, ніби маленькі супутники великої планети, вишикувалися його замовлення: секретери, комоди, книжкові шафи, серванти й столи. У повітрі висів запах лаку, розчинника та олифи.

У руках Стів тримав пошарпану дорожню сумку зі змінним одягом: планував перевдягтися після сеансу кохання з вродливою шльондрочкою. Він пожбурих сумку через усю майстерню. Вона відбилася від протилежної стіни і приземлилася на комод. Стів підійшов і збив її на підлогу. Потім копнув ногою. Сумка підлетіла аж під стелю, перш ніж, перевернувшись на бік, впасти дотолу, як здохлий ховрах. Потім він просто стояв, важко переводячи дух, вдихаючи ідкі запахи і відстороненим поглядом втупившись у трійко стільців, які обіцяв доплисти до кінця тижня. Великі пальці застромлені за пояс. Руки стиснуті в кулаки. нижня губа відкопилася. Він був схожий на ображену дитину, котрій щойно дали наганяй.

- Лайно собаче, - видихнув він, знову підходячи до сумки. Зібрався був копнути її ще раз, та передумав. Підібравши сумку, він пройшов через комірчину до трикімнатного помешкання, що містилося за майстернею. Усередині виявилось ще задушливіше. Бісова липнева спека. Вона проникала аж до мозку. У кухні було повно брудного посуду. Біля зеленого пластикового пакета з залишками «біфароні»[29 - Консервовані макарони з м'ясом у томатному соусі.] і бляшанками з-під тунця дзижчали мухи. Центральним предметом у вітальні був великий старий чорно-білий телевізор «Зеніт», котрий Стів підібрав на звалищі металобрухту в нейплзі. на ньому мертвим сном спав великий смугастий кастрований кіт на кличку Берні Карбо.

Спальня була місцем для творчості. Розкладне ліжко було незастелене, простирадла зашкарубли від сперми. незалежно від того, як у нього складалося з жінками (а останні два тижні на цьому фронті був повний нуль), Стів багато мастурбував. Він вважав це ознакою творчої особистості. навпроти ліжка стояв письмовий стіл зі старомодним «Ундервудом». По обидва боки лежали стоси рукописів. Решта рукописів, частина в коробках, частина перев'язана еластичними стрічками, була звалена в кутку. Стів багато писав і багато переїжджав, і головним багажем були його праці: в основному вірші, кілька оповідань, сюрреалістична п'еса, в якій герої обходилися загалом дев'ятьма словами, і роман, який він атакував одразу з шести кінців. Уже п'ять років він не жив в одному місці достатньо довго, щоб повністю розпакувати речі.

Одного грудневого дня під час гоління він помітив у своїй бороді першу сивину. Від відкриття впав у страшну депресію на кілька тижнів. Відтоді

бритви він не торкався, так ніби вона була винуватицею його сивіння. Стіву було тридцять вісім. Він гнав від себе навіть думку про вік, та іноді вона підкрадалася ззаду і приголомшувала. Усвідомлення, що до сороківки залишалося менш ніж сімсот днів, жахало. Він щиро вважав, що сорок – це для інших.

«Ця сука, – думав він знову й знову. – Сука».

Він кинув десятки жінок відтоді, як у старшій школі його вклала в ліжко невловимо гарненька, солодко безпорадна вчителька французької, та самого його відшивали всього двічі чи тричі. Він завжди відчував наближення розриву і сам виходив з гри. Це була захисна тактика, щось на кшталт підкидання пікової дами комусь іншому у грі в «чорну пані». Робити це треба було, коли баба все ще у твоїх руках, інакше влипнеш. Так прикриваєш свій зад від думок про вік. Він знав, що запал Донни минає, та вона справляла враження жінки, якою можна маніпулювати без особливих труднощів, принаймні деякий час: умілим поєднанням психологічних і сексуальних чинників. З допомогою страху, якщо казати голу правду. Те, що механізм не спрацював, розсердило та образило Стіва, ніби його відшмагали різкою.

Він роздягся, кинув гаманець і дріб'язок на стіл, пішов у ванну, прийняв душ. Вийшовши, почувався трохи краще, Витяг із дорожньої сумки джинси та облізлу фланелеву сорочку, одягся. Заховав дріб'язок до передньої кишені, потім постояв трохи, задумливо дивлячись на свого «Лорда Бакстона» [30 – Марка шкіряного гаманця.]. З нього вилетіло кілька візитівок. Таке траплялося постійно, адже їх було так багато.

Гаманець Стіва Кемпа був більше схожий на склад. Була одна річ, яку він майже ніколи не забував прихопити при нагоді, – візитівки. Вони слугували чудовими закладками, а на чистому звороті завжди можна було нашкрябати чийсь адресу, номер телефону чи простенький маршрут. Коли Стіву траплялося бувати в сантехніка або до нього навідувався страховий агент, він брав навіть по дві чи по три. Натягши на обличчя свою найширшу, лайноїдну посмішку, Стів просив містера «З дев'ятої до п'ятої» неодмінно залишити свою візитівку.

Коли їхня з Донною пристрасть була саме в розпалі, одного разу він помітив на телевізорі візитівки її чоловіка. Поки Донна виходила в душ чи ще кудись, він прихопив одну. Без жодної задньої думки, просто для колекції.

Розкривши гаманець, він заходився порпатись у візитівках. Інвестиційна консультація у Вірджинії, ріелторська агенція в Колорадо, а між ними – ще десяток інших. На мить він подумав був, що візитівка красунчика-чоловіка кудись поділася, та вона просто завалилася між двома доларовими купюрами. Він витяг її і став розглядати. Біла картка, елегантні маленькі сині літери, Містер Бізнесмен-тріумфатор. Стримано, але солідно. Жодної пишності.

роджер брейкстоун ед воркс віктор трентон конгрес-стрит, 16 3 3

телекс: ADWORX portIancI, maIne 04001 тел.: (207) 799-8600

Стів вийняв із пачки дешевого копіювального паперу чистий аркуш і розчистив собі місце на столі. Кинув швидкий погляд на машинку. ні, кожна машинка має свої індивідуальні особливості, як і відбитки пальців.

мерзотника згубила коса літера А, інспекторе. Присяжні виходили тільки щоб попити чаю.

Справа в жодному разі не дійде до поліції, звісно ж, ні, але обережність – понад усе. Дешевий папір, який можна придбати в будь-якій крамниці письмового приладдя, і жодних машинок.

З банки від кави він дістав гелевий маркер і вивів великими друкованими літерами:

ПРИВІТ, ВІКУ.

У ТЕБЕ ГАРНЕНЬКА ДРУЖИНА.

Я З НАСОЛОДОЮ ТРАХАВ ЇЇ ДО НЕ МОЖУ.

Стів спинився, постукуючи ручкою по зубах. Він знову почувався добре. Просто неперевершено. Звичайно ж, вона – вродлива жінка, і Трентон може просто злегковажити його посланням. Слова коштують недорого, а надіслати комусь листа дешевше, ніж випити чашку кави. Та мусило бути ще дещо, воно завжди знаходилося. Що б це могло бути цього разу?

Раптом Стів посміхнувся. Коли він отак сміявся, усе його обличчя прояснялось і неважко було зрозуміти, чому з того вечора із невловимо вродливою вчителькою французької в нього ніколи не було проблем із жінками.

Він написав:

ЩО ТОБІ НАГАДУЄ ОТА РОДИМКА ЗРАЗУ Ж НАД ЛОБКОВИМ ВОЛОССЯМ?

МЕНІ – ЗНАК ПИТАННЯ.

А В ТЕБЕ Є ПИТАННЯ?

Цього досить. Обід не гірший, ніж бенкет, як любила говорити його мати. Знайшовши конверт, він вклав у нього послання і, подумавши трохи, додав ще й візитівку. Потім надписав адресу Вікового офісу, теж чорними літерами. Повагавшись хвилинку, вирішив виявити до бідолашного недотепи трохи милосердя і приписав: «оСоВІСТо».

Він спер листа на підвіконня і відхилився на спинку стільця, знову відчувши себе повністю в нормі. Сьогодні ввечері йому добре писатиметься, це він знав напевне.

Надворі зупинився мікроавтобус з номерами іншого штату. У кузові пікапа був великий, розкішний гужієрівський буфет[31 – Різновид буфета, популярний у штаті Індіана на початку ХХ століття. Звідти й назва – гужієрами прозивають жителів штату Індіана.]. Хтось відкопав справжню знахідку на розпродажі вживаних речей. Пощастило ж ім.

Стів попрямував до виходу. Він би залюбки взяв їхній буфет і їхні гроші, та не був упевнений, що матиме час закінчити роботу. Коли лист буде відправлено, змінити обставини не завадить. не радикально, принаймні зараз. Він відчував, що заборгував собі хоча б іще один візит до

маленької міс Задериноса, звісно, коли пересвідчиться, що поблизу немає красунчика-чоловіка. Стів грав із ним у теніс, і на вогняного метеора Вік не скидався: худорлявий, окуляри з товстими лінзами, подача – як розварені макарони; та ніколи не знаєш, коли отакі красунчики чоловіки злетять із катушок і вчинять щось асоціальне. У добрій половині красунчиків-чоловіків водяться пістолети. Тому, перш ніж пхатися туди, краще як слід розвідати місцевість. один-єдиний візит – і шоу закінчено раз і назавжди. може, пожити трохи в огайо чи Пенсільванії або поїхати до Таоса, Іью-мексико. Та як жартівник, що підсипав порошу в чийсь цигарку, він хотів триматися поблизу – на безпечній відстані, звичайно ж, – щоб подивитися, як вона вибухне.

Водій пікапа з дружиною зазирали в майстерню, щоб побачити, чи він на місці. Стів вийшов до них, усміхаючись і засунувши руки в кишені джинсів. Жінка одразу ж усміхнулася у відповідь.

– Привіт, люди! Чим можу допомогти? – запитав він, думаючи, що відправить листа, як тільки їх позбудеться.

Того ж вечора, коли червоне сонце, гаряче й кругле, сідало за обрій, Вік Трентон, обв'язавши сорочку навколо талії, оглядав мотор «пінто» Донни. Дружина босоніж стояла поруч, виглядаючи молодо і свіжо у своїх білих шортах і червоній картатій блузці без рукавів. Тед у самих лише плавках як навіжений ганяв по доріжці на триколісному велосипеді, мабуть, уявивши себе кимось на зразок Понча і Джона з «Каліфорнійського дорожнього патруля»[32 – Легкий кримінальний серіал, ішов по телебаченню в США у 1977–1983 роках.], що переслідують Дарта Вейдера.

– Пий свій чай, поки лід не розтанув, – сказала Донна.

– Ага.

Чашка стояла на відчиненому капоті. Вік зробив кілька ковтків і, не озираючись, поставив її назад, чашка впала просто в руки Донни.

– Класне перехоплення, – зауважив він.

Вона усміхнулася:

– Я просто знаю, коли ти літаєш думками десь далеко. Глянь, ні краплі не розлила.

Якусь мить вони усміхалися одне одному: хороша мить, як здалося Віку. Може, це просто була його уява або він дуже цього хотів, але останнім часом складалося враження, що маленьких хороших моментів стало більше. Менше різких слів. Менше холодного, а може, що ще гірше, байдужого мовчання. Він не знав, із чим це пов'язане, та все одно був радий.

– Для сільського чемпіонату це суперклас, але до вищої ліги тобі ще е куди рухатися, дитинко.

– То що там із моєю машиною, тренере?

Він зняв фільтр, і тепер той лежав на доріжці.

– Ніколи не бачив такого великого фрисбі, – спокійно відзначив Тед кілька хвилин тому, різко об'їжджаючи фільтр.

Вік знову схилився над мотором і навмання пошпортав викруткою в карбюраторі.

- Річ у карбюраторі. Думаю, голка заїла.

- Це дуже погано?

- Не дуже, - відповів він, - але ти можеш застрягнути намертво, якщо ця штука вирішить заїсти посеред дороги. Голка контролює подачу пального, а без пального ти не поїдеш. Це як стаття конституції, дорогенька.

- Татку, покатаєш мене на гойдалці?

- Так. Зачекай хвильку.

- Добре, я за будинком.

Тед побіг за будинок до гойдалки, яку Вік спорудив минулого літа; освіжаючись джином з тоніком і раз у раз звіряючись із планом, він працював у вихідні й у будні після вечері, а з радіоприймача лунали верескливі анонси ігор «Ред Сокс». Тед, тоді трирічний, з поважним виглядом сидів на ляді, що вела в підвал, або на східцях, підперши підборіддя долонями; іноді він подавав то те, то інше, та найчастіше просто мовчки спостерігав. Минуле літо. Хороше літо, не таке пекельно гаряче, як це. Тоді здавалося, що Донна тут прижилась і нарешті збагнула, що все це: Мейн, Касл-Рок, «Ед Воркс» - не так вже й погано.

Потім - ця незбагненна чорна смуга, а найгірше - в'їдливе, майже фізичне відчуття, що справи йдуть іще паскудніше, ніж йому хотілося б думати. Речі в домі раптом стали здаватися не на своїх місцях, ніби їх переставляли чужі руки. У нього з'явилася божевільна думка (чи така вже й божевільна?), що дружина занадто часто міння простирадла. Вони завжди були свіжі, й однієї ночі, наче в старій казці, у мозок, болісно відлунюючи, вдерлося питання: «Хто спав у моєму ліжку?»

Зараз, здавалося, все владналось. Якби не дурна історія з «Малиною» і не ця бісова поїздка, що нависла над його головою, і це літо могло б вийти доволі непоганим. Може, навіть і вийде. Іноді можна й виграти. Не всі ж надії виявляються марними. Він вірив у це, хоч ні на чому серйозному віра й не ґрунтувалася.

- Теде, - загукала Донна, змусивши хлопця різко пригальмувати. - Постав велосипед у гараж.

- Ма-ам!

- Будь ласка, зараз же, мосьє!

- Моссе, - вимовив Тед, пирснувши в кулачок. - Ти ж не ховаєш свою машину в гараж.

- Тато її ремонтує.

- Але...

- Слухайся маму, Теде, - сказав Вік, піднімаючи фільтр. - Я зараз прийду.

Тед осідлав велосипед і повів його до гаража, голосно імітуючи сирену «швидкої допомоги».

- Чому ти кладеш цю штуку назад? - спитала Донна. - Ти що, не збираєшся її лагодити?

- Це тонка робота, а я не маю потрібних інструментів, - відповів Вік. - Та навіть з інструментами я б, мабуть, зробив тільки гірше.

- Прокляття, - вилаялася Донна і з досадою буцнула шину ногою. - Такі речі ніколи не трапляються, коли авто ще на гарантії, правда ж?

«Пінто» мав усього близько двадцяти тисяч миль пробігу, а шість місяців тому, коли вони його купували, автомобіль був новий-новісінький.

- Це також як стаття конституції, - зауважив Вік, ставлячи фільтр на місце і загвинчуючи гайку.

- Думаю, поки Тед буде в таборі, я зможу відігнати машину до Сауз-Періса. мені доведеться взяти авто напрокат, коли ти поїдеш. Як гадаєш, доведе?

- Звісно. Але навіщо? Віджени її до Джо Кембера. Це всього сім миль звідси, та й він свою справу знає. Пам'ятаєш той підшипник на «ягуарі»? Він зняв його за допомогою талпака, зробленого зі старого телефонного кабеля, і взяв тільки десять баксів. Господи, якби я відвіз її в Портленд, вони випатрали б мій гаманець, як тушу молодого лося.

- Цей тип мене нервує, - сказала Донна. - Не враховуючи того факту, що він залив себе мало не по вінця.

- Чим він тебе нервує?

- Діловитим поглядом.

Вік засміявся:

- З такою, як ти, моя люба, є чим зайнятися.

- Дякую, - відповіла вона, - але не обов'язково так дивитися на жінку. Неначе тебе подумки роздягають. Це діє на нерви, - вона замовкла, якимось дивно, як йому здалося, задивившись на зловісний червоний захід сонця. Тоді знову поглянула на нього. - Іноді виникає відчуття, ніби в деяких чоловіків у голові прокручується маленький фільм на тему «Викрадення Сабінянок», у якому тобі відведено... головну роль.

У нього було химерне, неприємне враження, що вона знову говорить про кілька речей водночас. Та сьогодні йому не хотілося в це заглиблюватися. Він тільки-но почав вигрібати з купи лайна, у якій сидів місяцями.

- Найімовірніше, тобі нічого не загрожує, дорогенька. У нього ж є жінка, дитина.

- Мабуть, ти правий.

Та вона схрестила руки на грудях, обхопивши лікті долонями: характерний жест, що свідчив про занепокоєння.

- Слухай, - сказав Вік, - я сам віджену твою машину до нього в суботу, гаразд? І залишу, якщо буде потрібно. Та, схоже, він зможе її полагодити одразу ж. Ми вип'ємо трохи пива, і я погладжу його собаку. Пам'ятаєш їхнього сенбернара?

Донна засміялася:

- Я навіть пам'ятаю його ім'я. Він так облизував Теда, що ледь не перевернув. Пригадуєш?

Вік кивнув.

- Тед півдня бігав за ним і гукав: «Ку-у-джо! Сюди, Ку-у-джо!»

Вони дружно засміялися.

- Іноді я почуваюся набитою дурепою, - промовила Донна. - Якби я вміла користуватися ручною коробкою передач, то могла б, коли ти поїдеш, їздити на «ягуарі».

- Якби ж то. «Ягуар» - машина ексцентрична. Він любить, щоб з ним розмовляли. - Вік із грюкотом зачинив капот.

- О-о-ох, ДУРНИКУ! - простогнала вона. - Там же був твій чай з льодом!

У нього був такий комічно здивований вигляд, що Донна вибухнула гучним реготом. По хвилі він приєднався до неї. Дійшло до того, що вони мусили вхопитись одне за одного, як двійко п'яниць. Тед з округленими очима прибіг із заднього двору, щоб поглянути, що діється. Урешті-решт, переконавшись, що з ними, попри ненормальну поведінку, все гаразд, і сам долучився до реготу. Приблизно в той же час менш ніж за дві милі від них Стів Кемп вкинув лист у скриньку.

Коли спустилися сутінки і спека трохи відступила, а світляки почали прошивати повітря навколо заднього двору мерехтливими стібками, Вік катав сина на гойдалці.

- Вище! Татку, вище!

- Якщо розгойдати вище, ти зробиш «сонечко», малий.

- То зроби «сонечко», тату! Хочу «сонечко»!

Вік сильно штовхнув гойдалку, і та катапультю полетіла до неба, де спалахували перші зорі, а сам перебіг на другий бік. Тед радісно заверещав; голова задерлася догори, волосся маяло.

- Класно, тату! Зроби так ще раз!

Вік знову штовхнув гойдалку, цього разу спереду, і Тед знову шугонув догори, в теплу нічну тишу. Тітка Евві Чалмерс жила неподалік, і нажахано-захоплені крики Теда стали останніми звуками, які вона чула перед смертю. Їй відмовило серце. Одна з його тоненьких, мов папір, стінок раптово (і майже безболісно) тріснула, коли вона сиділа в кухні з чашкою кави в одній руці і восьмою за ліком цигаркою «Герберт Терейтон» - у другій. Вона відкинулася на стільці, і перед очима все потемніло; звідкись долинув дитячий крик. Спершу він здався їй радісним, та коли вона вже згасала, раптом відчувши сильний, але не грубий поштовх іззаду, їй почулося, що дитина кричить від страху, в агонії. Потім вона померла, а наступного дня її знайшла небога Еббі, з кавою, такою ж холодною, як вона сама, з цигаркою, що перетворилася на бездоганно рівний, тендітний стовпчик попелу, і вставною нижньою щелепою, яка наставилася зі зморщеного рота, мов частокіл.

Перед сном Тед і Вік сиділи на терасі. Тед пив молоко, Вік – пиво.

– Тату?

– Що?

– Краще б ти не їхав нікуди наступного тижня.

– Я ж повернуся.

– Так, але...

Тед дивився в землю, намагаючись стримати сльози. Вік поклав руку йому на шию.

– Але що, юначе?

– А хто казатиме слова, які проганяють чудовиськ із шафи? Мама їх не знає, тільки ти.

З очей бризнули сльози і покотилися по обличчю.

– І все? – спитав Вік.

Слова проти чудовиськ (спочатку Вік охрестив їх антимонстрівським катехизмом, та, оскільки Теду було важко запам'ятати цю назву, її було спрощено) народилися наприкінці весни, коли Теда почали мучити кошмари й напади нічного страху. Він казав, що щось оселилось у шафі; часом уночі вона відчинялася, і він бачив якусь істоту з жовтими очима, яка хотіла його з'їсти. Донна думала, що так на нього вплинула книжка Моріса Сендака «Там, де живуть чудовиська»[33 – Оригінальна назва «Where the Wild Things Are». Відома книжка-картинка про те, як неслухняний хлопчик потрапив до країни чудовиськ (які зображені доволі кумедними, незважаючи на кошлатість і зубатість), став їхнім королем і повернувся додому.]. Вік висловив Роджерові, але не Донні припущення, що, можливо, Тед почув десь якісь туманні уривки з історій про масові вбивства, що сталися в Касл-Року, і вирішив, що вбивця, котрий став чимось на зразок місцевого страшила, живий-здоровий і облаштувався в його шафі. Роджер відповів, що це цілком може бути, з дітьми взагалі все може бути.

За кілька тижнів Донна і сама трохи злякалася. Якось за сніданком, нервово посміхаючись, вона сказала Віку, що їй здається, ніби речі в шафі хтось перекладав.

– Це зробив сам Тед, – відповів Вік.

– Ти не розумієш, – заперечила Донна. – Тед нізачо більше туди не полізе. Ніколи... Він занадто наляканий.

Потім вона додала, що після Тедових кошмарів, супроводжуваних нападами страху наяву, у шафі дійсно з'являється неприємний запах. Ніби там завелася якась тварина. Занепокоений, Вік пішов до шафи й приюхався. У мозку зародилася нечітка ідея, що Тед може ходити вві сні, залазити до шафи й пісяти там, підкоряючись якомусь незрозумілому нічному циклу. Жодного іншого запаху, крім нафталіну, він не вловив. Шафа, котра з одного боку обмежувалася перегородкою, а з іншого – голою стіною, була десь вісім футів[34 – 2 м 45 см.] завдовжки. Вона була вузькою, як пульманівський вагон. Жодного чудовиська в шафі не було, і в Нарнії Вік, звісно, теж не опинився. Тільки у волоссі заплуталося трохи павутини, та й по всьому.

Спочатку для боротьби з нічним страхом Донна запропонувала, як вона це назвала, «приємні думки на ніч», потім – молитву. На першу пропозицію Тед відповів, що істота з шафи вкрала всі його приємні думки, а на другу – що оскільки Бог сам не вірить у чудовиськ, то нема чого й молитися. Донна спалахнула, можливо, частково тому, що й сама боялася шафи. Одного разу, коли вона розвішувала сорочки Теда, двері тихо зачинились і їй довелося пережити не найкращі сорок секунд, навпомацки вибираючись звідти. Тоді вона відчула якийсь запах – близький, гарячий і грубий. Майже невловимий. Він трохи нагадував піт Стіва Кемпа після того, як вони кохались. Усе закінчилося короткою реплікою, що, оскільки чудовиськ не існує, Теду слід викинути з голови цю маячню, міцніше обійняти ведмедика і йти спати.

Чи то Вік бачив глибше, чи мав кращу пам'ять, та він пригадував двері шафи, які в темряві ставали схожими на перекривлений рот божевільного, місце, з якого часом долинали дивне шарудіння, місце, де розвішані речі іноді нагадували повішених людей. У голові зринали невиразні спогади про тіні, які вуличні ліхтарі іноді відкидають на стіни у безкінечні чотири години після настання нового дня, і про скрипучі звуки, котрі може видавати, просідаючи, будинок, а може, – це тільки можливість, – істота, що підкрадається.

Його відповіддю був «антимонстрівський катехизм», або ж, якщо вам чотири роки і ви не тямите в семантиці, просто слова проти чудовиськ. Хай там як, вони не були нічим іншим, ніж просто примітивне заклинання, щоб утримати зло якнайдалі від себе. Він придумав їх одного дня за обідом і, на полегшення й прикрість Донни, вони діяли, у той час як її власні зусилля – психологічні методи, тренінг для хороших батьків і, врешті-решт, сліпа дисципліна – не принесли жодних результатів. Вік, як благословіння, промовляв їх щовечора над ліжком Теда, коли той лежав голий у задушливій темряві, вкритий самим лише простирадлом.

– Гадаєш, у перспективі це піде йому на користь? – спитала Донна. У її голосі чулися захват і роздратування водночас. Розмова відбулася в середині травня, коли напруга між ними досягла апогею.

– Люди реклами не думають про перспективу, – відповів Вік. – Для нас важливий результат тут і зараз, а я добре роблю свою роботу.

– Нікому буде говорити слова проти чудовиськ, це погано, це дуже погано, – говорив Тед, зі зніяковінням і огидою витираючи сльози зі щік.

– Послухай, – мовив Вік, – вони записані. І ось як я можу кожного вечора повторювати ті слова. Я надрукую їх і повішу в тебе на стіні, мама читатиме їх тобі, поки мене не буде.

– А ти це зробиш?

– Аякже. Я ж сказав.

– А ти не забудеш?

– Нізащо. Я зроблю це сьогодні ж.

Тед поклав руку татові на плечі, і Вік міцно пригорнув його до себе.

Тієї ж ночі, коли Тед заснув, Вік тихо зайшов до його кімнати і кнопкою прикріпив до стіни аркуш. Він повісив його зразу ж над «Чудо-календарем», щоб Тед неодмінно помітив. На аркуші великими друкованими літерами було написано:

СЛОВА ПРОТИ ЧУДОВИСЬК

Для Теда

Чудовиська, тримайтеся подалі від цієї кімнати!

Вам тут робити нічого.

Ідіть геть від ліжка Теда!

Ви туди не влізете.

Не ховайтесь у Тедовій шафі!

Вам там буде тісно.

Ідіть геть від вікна Теда!

Вам там ні за що вхопитися.

Перевертні, вампіри і всілякі кусючки!

Вам тут робити нічого.

Ніщо не зачепить Теда, ніщо не зробить погано Теду, всю цю ніч. Вам нічого тут робити.

Вік довго дивився на аркуш, думаючи про те, що треба хоча б двічі нагадати Донні читати ці слова Теду кожного вечора. нехай усвідомить, наскільки вони для нього важливі.

На шляху до дверей Вік помітив, що двері шафи трохи прочинені. Він щільно зачинив їх і вийшов із синові кімнати.

Значно пізніше, посеред ночі, двері знову відчинилися. Час від часу спалахувала блискавка, татуюючи всередині божевільні тіні. Але Тед не прокидався.

Наступного ранку о чверть на восьму фургон Стіва Кемпа виїжджав на дорогу № 11. Він долав милю за милю, прямуючи до дороги № 302, щоб потім звернути ліворуч, на південний схід, і, перетнувши штат, потрапити до Портленда. Він збирався на деякий час осісти в тамтешній YMCA [35 - Юнацька християнська асоціація, яка займається громадською активністю й популяризацією спорту. очевидно, Стів мав на меті працювати там тренером з тенісу.]

На щитку керування акуратним стосиком лежали заадресовані листи, цього разу не виведені друкованими літерами, а набрані на машинці. Зараз машинка, як і решта пожитків, лежала в кузові. Знадобилося тільки півтори години, щоб зібрати свої касл-рокські здобутки, разом із Берні Карбо, котрий зараз дримав у своїй коробці біля задніх дверей. Вони з Берні були легкі на підйом.

Текст на конвертах був надрукований фахово. Якими б не були інші досягнення, шістнадцять років творчої діяльності зробили з нього першокласного друкаря. Він зупинився біля тієї ж поштової скриньки, з якої напередодні відправив анонімне послання Вікові Трентону, і опустив туди листи. Якби він збирався залишити штат, утеча без сплати оренди за будинок і майстерню його б анітрохи не збентежила. Та оскільки Стів вирушив не далі, ніж до Портленда, найрозумнішим рішенням було зробити все законно. Цього разу можна було й розщедритись: у маленькій дірці від болта за бардачком було заховано понад шістсот доларів.

Крім чека на сплату оренди, він повернув завдатки кільком клієнтам, від яких отримав значні замовлення, супроводжуючи кожен чек короткою, чемною запискою. У ній він перепрошував за незручність, але його мати раптово важко занедужала (байка про матусю безвідмовно діяла на кожного чистокровного американця). Вони можуть забрати свої меблі в майстерні: ключ на поличці над дверима праворуч, і чи не були б вони такі ласкаві повернути ключ на місце. Дуже дякую, і бла-бла-бла, і подібне лайно. Деякі незручності, звісно, виникнуть, але великої мороки не буде.

Укинувши листи в скриньку, він відчув вдоволення: зад прикрито як слід. Стів їхав у напрямку Портленда, наспівуючи разом із «Grateful Dead», котрі пропонували свій «Sugaree». Стів розігнав фургон до п'яти миль, сподіваючись, що рух на дорозі буде не дуже інтенсивним і він дістанеться Портленда вчасно, аби встигнути прорватися на корт у Тенісному клубі Мейну. День, здавалось, обіцяв бути чудовим. Якщо Містер Бізнесмен досі не отримав його маленьку бомбу, сьогодні він її точно отримає. «Спритно», – подумав Стів і розреготався.

О пів на восьму, коли Стів Кемп думав про теніс, а Вік Трентон – про те, щоб не забути зателефонувати Джо Кемберу з приводу вередливої автівки дружини, Чаріті Кембер готувала сніданок для сина. Півгодини тому Джо поїхав до Льюїстона, щоб спробувати на звалищі старих автомобілів або в крамниці вживаних запасних деталей знайти вітрове скло для «камаро-72». Це ідеально збігалося з планом, який так довго й ретельно розробляла Чаріті.

Вона поставила перед Бреттом тарілку яечні з беконом і сама сіла поряд. Син, трохи здивований, відірвався від книжки, яку щойно читав. Після приготування сніданку мати бралася за свої щоденні хатні клопоти. А якщо, доки вона не залле в себе другу ранкову чашку кави, забагато базікатимеш, ризикуеш налетіти на гострий язик.

– Бретте, можна з тобою хвильку поговорити?

Легкий подив перейшов у приголомшення. Глянувши на матір, він побачив у неї на обличчі щось зовсім невластиве її замкнутій натурі. Чаріті нервувала. Бретт відклав книжку і промовив:

– Звичайно.

– Ти б хотів... – Вона відкашлялась і почала знову: – Ти б хотів поїхати в Коннектикут, до Стретфорда, навідати тітку Голлі, дядька Джима і своїх кузенів?

Бретт усміхнувся. За своє життя він виїжджав із Мейну лише двічі, востаннє вони з батьком їздили до Портсмута, штат Нью-Гемпшир. Там на аукціоні старих машин Джо придбав «форд» 1958 року з напівдвигуном[36 – Напівдвигун, гемі-двигун – двигун із напівсферичними камерами згоряння. Спочатку був розроблений для літаків-винишувачів. Використовується в потужних автомобілях.]

- Звісно. А коли?

- Я планувала в понеділок після 4-го, - відповіла Чаріті. - Ми б поїхали на тиждень. Тебе це влаштовує?

- Ще б пак! Офігіти, я думав, наступного тижня тато має купу роботи. В нього.

- Я ще не говорила з татом.

Широка усмішка сповзла з Бреттового обличчя. Він узяв шматок бекону і заходився жувати.

- Ну, я знаю, що він обіцяв Річі Сімсу розібрати двигун його комбайна. А містер міллер зі школи казав, що завезе свій «форд», у ньому полетіла трансмісія. А ще...

- Я думала, - перервала його Чаріті, - ми поїдемо тільки вдвох. Автобусом із Портленда.

Вигляд у Бретта був невпевнений. Крізь скляні двері ганку було видно, як Куджо важко підіймається східцями; опинившись у затінку, він із хрипінням повалився додолу й задивився на ЖІНКУ і ХЛОПЦЯ своїми змученими почервонілими очима. Йому було зле, справді дуже зле.

- Офігіти. Мамо, я не знаю.

- Не кажи «офігіти». Це погане слово.

- Вибач.

- То ти б хотів поїхати, якщо тато погодиться?

- Ну звичайно ж! Думаєш, ми справді зможемо поїхати?

- Можливо.

Вона задумливо дивилась у вікно над мийкою.

- Мам, а далеко до Стретфорда?

- Думаю, десь триста п'ятдесят миль.

- Офі... Тобто: ого, як далеко!

- Бретте.

Бретт пильно глянув на матір. У її голосі й на обличчі була якась дивна зосереджена рішучість і знервованість водночас.

- Так, мамо?

- Знаєш щось таке, що потрібне татові в майстерні? Щось, що він дуже хотів би мати?

Обличчя Бретта трохи проясніло.

- Ну, йому згодилися б нові розвідні ключі та набір шарнірів. А ще не завадить нова маска для зварювання. На старій пішла тріщина.

- Ні, я маю на увазі щось серйозніше, дороге.

Бретт подумав трохи і широко всміхнувся.

- Думаю, найбільше він мріє про новий механічний підйомник «Йорген». З ним витягти той старий двигун Річі Сімса буде легко, як два пальці... Ну, просто дуже легко. - Хлопець почервонів, тоді квапливо додав: - Але ти не зможеш купити йому нічого такого. Це коштує купу бабла.

Купу бабла. Слівце Джо на позначення поняття «дорого». Як вона це ненавиділа.

- Скільки?

- Ну, в каталозі тисяча сімсот доларів, але тато каже, що містер Беласко з «Портленд мешин» міг би продати підйомник за оптовою ціною. Тато каже, що містер Беласко його боїться.

- Ти вважаєш, це дуже круто? - різко спитала Чаріті.

Бретт відкинувся на спинку стільця, трохи зляканий її запальністю. Він не пригадував, щоб мати коли-небудь так поводитися. навіть Куджо на ганку нашорошив вуха.

- Ну? Відповідай!

- Ні, мамо.

Та Чаріті з розпачем зрозуміла, що син бреше. Коли можеш змусити людину продати тобі якусь річ за оптовою ціною просто зі страху, то з тебе неабиякий ділок. У голосі Бретта вона почула захват, навіть якщо сам хлопець його не помічав. «Хоче стати схожим на татка, вважає героєм, бо він уміє лякати людей.

О Господи.»

- Для того щоб залякувати людей, великого хисту не треба, - вела далі Чаріті. - Усе, що для цього потрібне, - це грізний голос і брутальна поведінка. нічого крутого в цьому немає.

Вона махнула рукою і спокійнішим голосом додала:

- Гаразд, іж яечню. Я не збиралася кричати на тебе. Це все від спеки.

Він тихо і обережно почав їсти, раз у раз кидаючи на матір швидкі погляди. Цього ранку всюди таїлися приховані міни.

- І скільки становить ця оптова ціна? Тисячу триста? Тисячу?

- Не знаю, мамо.

- А цей Беласко зможе доправити його сюди? Це ж значне замовлення.

- Думаю, так. Якби ми мали стільки грошей.

Її рука потяглася до кишені халата, де лежав лотерейний квиток. Зелений номер 76 і червоний 434 два тижні тому збіглися з виграшними номерами державної лотереї. Вона звиряла їх десятки разів, не в змозі повірити. Того тижня вона витратила п'ятдесят центів на квиток, як робила регулярно з часу першого випуску лотереї в 1975-му. І виграла п'ять тисяч доларів. Грошей вона ще не отримала, та відтоді не розлучалася з квитком ані на мить.

- Потрібна сума в нас є, - відповіла Чаріті.

Бретт витріщився на неї.

О чверть на одинадцятку Вік вислизнув зі свого офісу й попрямував у «Бентлі» на чашку ранкової кави, не в змозі більше терпіти оту паскудну бурду з офісного автомата. Весь ранок він розробляв сюжет для реклами яєць «Декостер». Робота була не з легких. Вік ненавидів яйця ще з юнацьких років, коли мати з грізним виглядом запихала їх у нього чотири рази в тиждень. Найкраще, що він спромігся витиснути з себе, було: «ЛЮБОВ ДО ЯЄЦЬ НІКОЛИ НЕ РОЗБИВАЄТЬСЯ». Так собі. Від цього слогана в голові зринула картинка: фотомонтаж яйця з замком-блискавкою посередині. Образ хороший, от тільки що це дасть і куди його втулити, Вік уявлення не мав. «Треба спитати Тедді», - майнула думка, коли кельнерка подала йому каву і мафін із чорниціями. Тед любив яйця.

Причина його поганого настрою була, звісно, не в рекламі яєць. Справа була в цій дванадцятиденній подорожі. Безперечно, їхати було потрібно, Роджер його переконав. Їм доведеться прийняти бій і пнутися зі шкіри, щоб його виграти.

Старий добрий базікало Роджер. Вік любив його майже як брата. Він би був просто щасливий пройтися з Віком до «Бентлі», випити з ним кави і протеревенити йому всі вуха. Та цього разу Вік хотів побути сам. Подумати. Починаючи від понеділка вони майже два тижні проведуть разом, працюючи до сьомого поту, а цього більш ніж досить, навіть для братів по духу.

Думки знову звернули на фіаско з «Малиновою енергією», і він відпустив їх у вільне плавання, знаючи, що неквапні, навіть мляві роздуми часом можуть принаймні допомогти по-новому глянути на проблему, показати її з іншого боку.

Те, що сталося, було доволі зле, і «малину» зняли з продажу. Зле, однак не смертельно. На відміну від отієї історії з консервованими грибами, ніхто серйозно не захворів і не помер. Навіть покупці розуміють, що подібний збій може трапитися з кожним. Візьмімо хоча б історію з безкоштовними склянками в «макдональдзі» якихось два чи три роки тому. Тоді у фарбі склянок виявили неприпустимо високий уміст свинцю. Їх швидко прибрали з обігу й відіслали в таке собі рекламне чистилище, де вже знайшли собі притулок швидкодійні ліки «Алказельцер» і Вікові улюблені жуйки «Біг Дік».

Це стало ударом для корпорації «Макдональдз», але ніхто не звинуватив Рональда Макдональда в спробі отруїти своїх малолітніх клієнтів. Професора кашології, власне, теж ніхто не звинувачував, та коміки, від Боба Гоупа до Стіва мартіна, не пропускали нагоди відточити на ньому свої язики, а Джонні Карсон в ефірі одного з вечірніх шоу присвятив історії з «малиною» цілий монолог, пересипаний ретельно дібраними двозначними фразами. немає потреби згадувати, що ролики з професором кашології негайно прибрали з екранів, також немає потреби говорити, що актор, котрий виконував роль професора, просто ошалів від того, як усе обернулося проти нього.

- Ми могли б опинитись і в гіршій ситуації, - зауважив Роджер, коли перша хвиля шоку трохи вляглась і припинився потік регулярних, по тричі на день, міжміських дзвінків між Портлендом і Клівлендом.

- У якій? - поцікавився Вік.

- Ну, наприклад, - відповів Роджер із непроникним виразом обличчя, - якби ми робили рекламу для того консервованого супу вішисуаз[37 - Суп-пюре з цибулі.], який потім виявився зараженим ботулізмом.

- Ще кави, сер?

Вік звів очі на кельнерку. Зібрався був відмовитися, та раптом кивнув.

- Півчашки, будь ласка.

Вона налила каву і пішла. Вік не пив, а тільки бездумно розмішував її ложечкою.

На превелике щастя, паніка тривала недовго. На телебаченні і в пресі виступали численні лікарі, в один голос запевняючи, що барвник зовсім нешкідливий. Щось подібне траплялось і раніше: стюардеси однієї приватної авіакомпанії були уражені якоюсь дивною недугою, від якої шкіра набувала помаранчевого відтінку. Пізніше виявилось, що це всього-на-всього фарба, що облазила з рятувальних жилетів, коли стюардеси перед вильотом показували пасажирам, як ними користуватися. За кілька років до цього в продукції одного з виробників франкфуртських сосисок було знайдено барвник, що викликав такий же ефект, як і «малинова енергія».

Адвокати старого Шарпа подали багатомільйонний позов проти компанії-виробника барвника: процес, який має всі шанси затягтися на три роки, а потім закінчитись угодою сторін. Та це не мало значення. Головне, що судовий процес став платформою, з якої можна було дати громадськості зрозуміти: провина, якою б незначною і безболісною вона не була, лежить не на компанії Шарпа.

Та попри все акції Шарпа на нью-йоркській фондовій біржі стрімко покотилися вниз. З того часу вони змогли повернути собі трохи менш ніж половину початкової вартості. Продажі каш спочатку різко скоротились, але потім ці продукти знову відвоювали більшість території, втраченої після того, як «малина» показала своє підступне червоне обличчя. а «Злакова суміш» узагалі продавалася як ніколи раніше. отже, тут усе в порядку, правда ж? неправда. Зовсім не в порядку.

Не в порядку був сам професор кашології. Відоласі ніколи більше не повернутися на екран. на зміну паніці прийшов сміх, і професора з його статечною міною і класною кімнатою буквально засміяли до смерті.

Джордж Карлін[38 - George Denis Patrick Carlin - американський комік, відомий своїм чорним гумором і монологами на заборонені теми.] у своїй типовій манері ді-джея з нічного клубу заводить:

- О, цей божевільний, божевільний світ.

Він на мить задумливо схиляє голову над мікрофоном, потім знову підводить.

- Рейган із компанією знімає на телику свою смердючу пропаганду. Росіяни випередили нас у гонці озброень. Тепер вони штампують ракети тисячами. І ось Джиммі приїжджає на студію записувати одне зі своїх звернень: «Дорогі мої співвітчизники! День, коли Росія випередить нас у гонці озброень, настане тоді, коли вся американська молодь сратиме червоним».

Публіка вибухає сміхом.

- Потім Ронні телефонує до Джиммі й питає: «Пане президенте, а що Еммі їла на сніданок?»

Публіка аж заходиться. Карлін робить паузу. І нарешті ключова фраза, вимовлена тихим, багатозначним тоном:

- Так, тут усе в порядку.

Шквал оплесків, публіка аж реве від захвату. Карлін сумно хитає головою.

- Це ж треба: «срати червоним». Вау! Що ж, насолоджуйтесь.

І в цьому була проблема. Джордж Карлін був проблемою. Боб Гоуп був проблемою. І Джонні Карсон, і Стів Мартін, і кожен дотепник з будь-якої американської чоловічої перукарні.

І ще один момент: акції Шарпа впали на дев'ять пунктів, а відіграли тільки чотири цілих двадцять п'ять сотих. Акціонери жадали крові. І кого б то віддати їм на поталу? Кому першому спала на думку блискуча ідея з професором кашології? Як щодо тих хлопців-рекламників? Вони пасують найбільше. Байдуже, що до провалу «Малини» професор з успіхом перебував на екрані чотири роки, Байдуже, що до того як на сцені з'явилися професор і його компанія, снайперське печиво та Джордж і Грейсі, акції Шарпа перебували на три з чвертю пункти нижче, ніж зараз.

Усе це байдуже. А значення має ось що: сам лише факт, одне-єдине повідомлення у відповідних колах, що угоду з «Ед Воркс» розірвано, може змусити акції підскочити на півтора, а то й два пункти. А коли розпочнеться нова рекламна кампанія, інвестори розцінюватимуть це як сигнал, що всі старі негаразди позаду, й акції можуть поповзти вгору ще на якийсь пункт.

«Звісно, - думав Вік, розмішуючи в каві замітник цукру, - все це лише в теорії».

Та навіть якщо теорія виявиться правдивою, Вік і Роджер були переконані, що короточасний результат буде майже повністю зведений нанівець, якщо за нову кампанію поспіхом візьмуться люди, котрі не знають особливостей компанії Шарпа й конкурентного ринку круп'яних виробів загалом.

Зненацька мозок пронизала нова думка, нова картинка. Несподівано й без попередження. Чашка застигла на півдорозі до рота, очі розширились. У своїй уяві він побачив, як двоє чоловіків, можливо, він із Роджером, а може, Шарп зі своїм підстаркуватим синочком, засипають могилу. Миготіли лопати. У темряві вітряної ночі блимало хистке світло ліхтаря. Сіявся дрібний дощик. То один, то інший імпровізований паламар раз по раз крадькома озирався через плече. То було нічне поховання, таємна церемонія під покровом темряви. Вони потай ховали професора кашології, і це було неправильно.

- Неправильно, - пробурмотів Вік уголос.

Звичайно, це було неправильно. Бо якщо вони поховають професора в глибокій темряві, він ніколи не скаже те, що мусить: що йому прикро.

Він витяг із тримача серветку, дістав із внутрішньої кишені ручку «Пентел» і швиденько написав:

«Треба, щоб професор вибачився».

Він глянув на серветку. Чорнило поступово всотувалося, літери більшали й розпливалися. До цього речення він дописав:

«Гідний похорон».

І ще нижче:

«ПРИ ДЕННОМУ СВІТЛІ».

Він не міг точно сказати, що це означає. Це був швидше образ, аніж осмислений задум, але саме так до нього приходили найкращі ідеї. Ідея була варта уваги, в цьому Вік не сумнівався.

Куджо лежав у напівтемряві гаража. Усередині було гаряче, та на вулиці – ще гірше... І денне світло було занадто яскраве. Раніше такого ніколи не було; власне, раніше він навіть не звертав уваги на світло. Тепер звернув. У нього боліла голова. Нили м'язи. Яскраве світло боляче різало очі. Йому було гаряче. Вкушений ніс і досі болів.

Рана запалилася.

ЧОЛОВІК кудись поїхав. Невдовзі по тому поїхали ЖІНКА з ХЛОПЦЕМ, залишивши його самого. Хлопець виніс для нього миску з їжею, і Куджо трохи попоїв: від цього йому не полегшало, а навпаки, погіршало, і далі їсти він не став.

Знадвору почулося гудіння вантажівки, що в'їжджала на під'їзну доріжку. Куджо встав і підійшов до дверей, уже знаючи, що це чужий. Звук вантажівки ЧОЛОВІКА і сімейної автівки він знав. Куджо спинився на порозі й вистромив голову на сліпуче світло, від якого різало очі. Вантажівка зупинилася на доріжці. З кабіни вилізли двоє чоловіків і попрямували до кузова. Один із них відчинив розсувні двері. Гучний брязкіт боляче вдарив у вуха. Він заскавчав і відступив у заспокійливий півморок.

Вантажівка була з «Портленд Мешин». Три години тому Чаріті Кембер з'явилася в головному офісі «Портленд Мешин» на Брайтон-авеню в супроводі сина, котрий досі не отямився від оторопіння. Вона виписала чек на купівлю механічного підйомника, ціна якого склала рівно 1241 долар 71 цент із урахуванням усіх податків. По дорозі до «Портленд Мешин» вона завершила в державний алкогольний магазин на Конгрес-стрит заповнити бланк на отримання виграшу. Бретт, якому заходить всередину категорично заборонялося, засунувши руки в кишені, стояв на тротуарі.

Клерк повідомив Чаріті, що вона отримає чек на виграш поштою. Коли? Максимум за два тижні. З цієї суми буде стягнуто податок приблизно у вісімсот доларів. Цифра базувалася на декларації про доходи Джо за минулий рік.

Факт, що сума встигла зменшитися ще до отримання, анітрохи не розсердив Чаріті. Весь час, поки клерк звіряв її номер з відомістю, вона стояла затамувавши подих, і досі не в змозі повірити, що це справді сталося. Тоді клерк кивнув головою, привітав її з виграшем і навіть покликав менеджера потиснути їй руку. Та все це не мало значення. Значення мало те, що до неї повернулася здатність дихати, і квиток перестав бути її клопотом. Він повернувся в надра лотерейної комісії. Чек надійде Поштою. Які казкові, містичні слова, слова-талісмани.

Та попри це вона відчула, як штрикнуло в серці, коли побачила, як квиток, зім'ятий і липкий від її нервового поту, разом із бланком зникає з очей. Пані Фортуна вказала на неї пальцем. Уперше, а може, й востаннє в житті важка муслінова завеса буденності трохи відслонилася, привідкривши барвистий, сяйливий світ. Чаріті була практичною жінкою і в душі знала, що ненавидить чоловіка не так і слабенько, а також і боїться. Та знала також і те, що вони старітимуть разом і він помре, залишивши їй у спадок борги, а можливо, – у цьому вона, хоч і страшенно боялася, не зізнавалася навіть самій собі в глибині душі – зіпсованого сина.

Якби її ім'я потрапило в суперрозіграш, що проводився раз на півроку, якби вдалося виграти вдсятеро більше, ніж зараз, вона б могла будувати плани, як зірвати ту остогидлу муслінову завесу, взяти сина за руку й вирушити у світ, – яким би він не виявився, – що відкривався за межами міської дороги № 3, автомайстерні Кембера «МАШИНИ – ВАШІ, РЕМОНТ – НАШ» і Касл-Рока. Вона могла б повезти Бретта в Коннектикут, насамперед збираючись розпитати сестру, скільки коштує невеличка квартирка в Стретфорді.

Та завеса лише трошки відслонилася. І все. Вона бачила пані Фортуну лиш одну-єдину коротку мить – прекрасну, бентежну й незбагненну, як яскраву фею, що танцює між грибами в мерехтливих променях росяного ранку... Тільки раз і більш ніколи. Тому й відчула укол у серце, коли квиток зник з очей, хоч він і вкрав у неї спокійний сон. Чаріті усвідомлювала, що впродовж усього життя купуватиме лотерейні квитки і ніколи не виграє більш ніж два долари за раз.

Нічого страшного. Дарованому коневі в зуби не заглядають. Принаймні якщо ви розумні.

Тоді вони поїхали в «Портленд Мешин», і, виписуючи чек, Чаріті подумала, що дорогою додому треба зайти до банку, щоб покласти частину грошей із заощаджень на поточний рахунок для погашення чека. За п'ятнадцять років на їхньому з Джо депозитному рахунку назбиралося трохи більш ніж чотири тисячі доларів, якраз досить, щоб покрити три чверті боргів, не враховуючи іпотеки на ферму. Звісно, вона не мала права забувати про іпотеку, проте завжди так робила. не могла змусити себе думати про неї, доки не треба було сплачувати черговий внесок. Але тепер вони могли витрачати скільки хотіли. Коли надійде вигреш, можна буде покласти його на депозит, втративши тільки відсотки за два тижні.

Працівник «Портленд мешин» Льюїс Беласко пообіцяв, що підйомник привезуть по обіді, а Беласко був людиною слова.

Джо Магрудер і Ронні ДюБей поставили підйомник на пневматичний навантажувач, і той, сколихнувши повітря, з м'яким шурхотом зіслизнув на доріжку.

– Старий чорт Кембер щось дуже розщедрився, – зауважив Ронні.

Джо кивнув.

- Жінка сказала віднести його в сарай. Там у нього гараж. Тримай добре, Ронні, а то він важкий, як дідько.

Джо Магрудер узявся з одного боку, Ронні - з іншого, і вони, крякучи й хекаючи, наполовину понесли, наполовину поволокли підйомник до сараю.

- Поставимо його на землю на хвилину, - звелів Ронні, - я ні чорта не бачу. Треба трохи звикнути, щоб не полетіти догори дупою через якусь залізяку.

Вони з глухим стуком опустили підйомник на землю. Після сліпучого полуденного сонця Джо майже нічого не бачив. Розрізняв тільки нечіткі обриси: припіднятий домкратом автомобіль, верстак, похилі розмиті контури балок горища.

- Цю штуку треба... - Почав був Ронні й раптом затнувся.

З темряви біля автомобіля долинуло низьке, горлове гарчання. Ронні відчув, що його трудовий піт раптом охолов. Волосся на потилиці стало дибки.

- Святі роги. Ти чуєш? - прошепотів Магрудер.

Тепер Ронні міг розгледіти Джо, його злякано розширені очі.

- Чую.

Звук нагадував низьке гудіння потужного нависного двигуна на холостому ході. Ронні знав, що такі звуки міг видавати тільки великий собака, і якщо він їх видавав, то, найімовірніше, не заради жарту. Знаку «ОБЕРЕЖНО! ЗЛИЙ СОБАКА» він ніде не помітив, та ці сільські телепні не завжди переймаються такими дрібницями. Ронні знав тільки одне: він молив Бога, щоб собака, який видає ці звуки, був прив'язаний.

- Джо, ти бував тут раніше?

- Один раз. Це їхній сенбернар. Нев'ібенно здоровий, як хата. Але раніше він такого не робив.

Джо ковтнув слину, і Ронні почув, як у нього в горлі щось тенькнуло.

- Господи, Ронні, ти тільки поглянь...

Очі Ронні поволі звикали до темряви, а короткозорість надавала тому, що він бачив, якогось примарного, майже надприродного вигляду. Він знав, що в жодному разі не можна показувати злим собакам свій страх - вони здатні вловлювати його запах, - та все ж безпомічно затрусився, не в змозі нічого з цим вдіяти.

Пес був справжнім монстром. Він стояв у глибині сараю, позаду припіднятої домкратом автівки. Без сумніву, то був сенбернар, помилитися було годі: навіть у напівморочу було видно густу рудаво-коричневу шерсть, широкі плечі. Голова опущена. Він уп'явся в них непорушними, сповненими притлумленої ворожості очима.

Собака був не прив'язаний.

- Повільно відступай назад, - наказав Джо. - Заради всього святого, не біжи.

Як тільки вони почали задкувати, собака повільно рушив уперед. Він рухався напружено. Власне, він не йшов, а, як подумалося Ронні, радше наступав. Цей пес не просто вимахувався. Його двигун заведений і готовий до старту. Голова й далі опущена. Висота гарчання не змінювалася. За кожним їхнім кроком назад він робив крок уперед.

Найгіршим для Джо Магрудера був момент, коли вони знов опинилися на сонці. Яскраве світло сліпучо било в очі. Він більше не бачив собаки. Якщо той зараз до нього дістанеться.

Він уперся спиною в бік вантажівки. Цього виявилось досить, щоб втратити самоконтроль. Він рвонув до кабіни.

З іншого боку Ронні ДюБей зробив те саме. Він дістався пасажирських дверей і нескінченно довгу хвилину намацував замок. Учепився в нього руками, все ще чуючи низьке гарчання, таке схоже на двигун «Евінруд» на вісімдесят кінських сил. Двері ніяк не хотіли відчинятися. Він чекав, що собака от-от відпризе йому шматок заду. нарешті палець відшукав кнопку, двері відчинились, і він, відсапуючись, видерся на пасажирське сидіння.

Кинув погляд у дзеркальце заднього огляду й побачив, що собака непорушно стоїть на порозі гаража. Потім перевів погляд на Джо, що сидів за кермом і зніяковіло посміхався. Ронні подарував йому таку ж тремтячу посмішку.

- Просто собака, - вимовив Ронні.

- Гавкає страшніше, ніж кусає.

- Авжеж. Хочеш піти туди ще раз? Краще прилаштуеш підйомник.

- Твою мать, - відгукнувся Джо.

- І тебе, і твою коняку.

Обидва зареготали. Ронні дав йому закурити.

- Чим, по-твоему, нам зайнятися?

- Я - весь твій, - відповів Джо, заводячи машину.

На півдорозі до Портленда Ронні промовив скоріше сам до себе:

- З цим псом щось не те.

Джо, котрий вів машину, вистромивши з вікна лікоть, швидко озирнувся на Ронні.

- Я злякався і не соромлюся це визнати. Такі ось маленькі собачки змушують мене пудити в штани, особливо коли нікого немає вдома. мені так і хочеться натовкти йому яйця, розумієш? Я хочу сказати: якщо люди не прив'язують собаку, який може вкусити, то на це вони й заслуговують, знаєш? Ця тварюка... Ти ж його бачив? Закладаюся, пацлюка важить добрих двісті фунтів.

- Може, дзенькнути Джо Кемберові? - промовив Ронні. - Розповісти, що сталося. Поки йому руку не відкусили. Як думаєш?

- Що тобі недавно зробив Джо Кембер? - вишкірившись, відгукнувся магрудер.

Ронні задумливо кивнув.

- Він не смокче мені так, як ти. Що правда, то правда.

- Останній раз мені смоктала твоя дружина. До речі, не так уже й погано.

- Дідько тобі в пельку, паскуднику.

Вони зареготали. Джо Кемберові ніхто не телефонував. Коли Ронні з Джо повернулися в «Портленд мешин», уже був час закруглятися. Час гуляти. Вони витратили п'ятнадцять хвилин, щоб скласти звіт про поїздку. Беласко зайшов спитати, чи Кембер був удома, коли вони приїхали. Ронні ДюБей підтвердив. Беласко, йолоп найвищої категорії, пішов собі геть. Джо Магрудер побажав Ронні гарних вихідних і офігенного четвертого липня. Ронні відповів, що планує піти в запій і не виходити з нього до вечора неділі. Вони розпрощалися.

Жоден з них і не згадував про Куджо, доки не прочитали про нього в газетах.

Решту дня перед продовженими вихідними Вік провів, детально обговорюючи з Роджером поїздку. Роджер був мало не до параної педантичний щодо деталей. Усі квитки й готелі він бронював через агенцію. Літак до Бостона з портлендського аеропорту відлітав у понеділок о сьомій десять ранку. Вік пообіцяв, що заїде по Роджера о пів на шосту. Сам він вважав, що це зарано, та добре знав Роджера і його маленькі пунктики. Вони говорили про поїздку загалом, свідомо оминаючи подробиці. Вік поки що тримав свою ідею з кав'ярні при собі, а серветка була надійно схована в кишені його спортивної куртки. Роджер буде більш сприйнятливим, коли вони опиняться далеко звідси.

Вік зібрався піти раніше, та вирішив іще зайти до себе перевірити пошту. Ліза, їхня секретарка, вже пішла, подовживши собі й без того подовжений вікенд. Боже, тепер ніякою силою не можна змусити секретарку залишатися на роботі до п'ятої, незалежно від вихідних. особисто Вік вбачав у цьому ще одну ознаку занепаду західної цивілізації. Можливо, якраз у цю мить Ліза, двадцятиоднорічна красуня майже з повною відсутністю грудей, одягнена в обтислі джинси й «нуль-бюстгальтер», вливалася в потік машин на магістралі, прямуючи на південь, до Олд-Орчерда чи Гемптонса. «Відривайся, Діско-Лізо», - з посмішкою подумав Вік.

На столі лежав лише один непрочитаний лист.

Здивований, Вік узяв його до рук; першим, що впало у вічі, було виведене під адресою слово «СоБИСТО», друге - те, що текст написаний великими друкованими літерами.

Він крутив лист у руках, відчуваючи, як струмінь невиразної тривоги вливається в загальний стан безжурної втоми. Десь у глибині душі зненацька зродився майже несвідомий порив розірвати лист спочатку надвое, потім на чотири, потім на вісім частин і викинути в кошик для сміття.

Натомість він розкрив конверт і витяг один-єдиний аркуш.

Ще більше друкованих літер.

Просте послання, усього шість речень, було як влучання просто в серце. Він радше не сів, а звалився в крісло. З горла вирвався тихий хрип, як у людини, з якої раптом вибили все повітря. Деякий час у голові не було нічого, крім радішумів; він не усвідомлював... просто не міг... збагнути. Якби в цю мить зайшов Роджер, то, певно, подумав би, що у Віка серцевий напад. Певною мірою так і було. Обличчя біле, як крейда. Рот роззявився. Під очима з'явилися синюваті півмісяці.

Він прочитав записку ще раз.

І ще раз.

Спочатку погляд прикувало перше питання:

ЩО ТОБІ НАГАДУЄ ОТА РОДИМКА ЗРАЗУ Ж НАД ЛОВКОВИМ ВОЛОССЯМ?

«Це якась помилка, – спантеличено подумав Вік. – Крім мене, цього ніхто не знає. Хіба що мати. І батько».

Потім він відчув перший болісний укол ревнощів: «її прикривають навіть бікіні. Навіть її вузьенькі бікіні».

Вік запустив пальці у волосся. Тоді відклав листа й запустив у волосся і другу руку. Груди все ще стискали, як від удару кулака: було таке відчуття, ніби серце замість крові перекачує повітря. Його охопив страх, біль і сум'яття. Та найдужчою емоцією, що притлумлювала дві інші, був усепоглинальний страх. Літери вороже дивилися на нього і кричали:

Я З НАСОЛОДОЮ ТРАХАВ ЇЇ ДО НЕ МОЖУ.

Тепер погляд спинився на цьому рядку, не в змозі від нього відірватися. За вікном Вік почув ревіння літака, що набирав висоту, здіймаючись у небо над аеропортом, віддаляючись у невідомому напрямку, і подумав: «Я З НАСОЛОДОЮ ТРАХАВ ЇЇ ДО НЕ МОЖУ». Вульгарно. Як вульгарно. Саме так, пані та панове, а як же інакше? Як удар тупим ножом. «ТРАХАВ ЇЇ ДО НЕ МОЖУ»... Який зворот. Невигадливий. Ніби просто в очі пустили струмінь із водяного пістолета, наповненого акумуляторною кислотою.

Він щосили намагався думати зв'язно і (Я З НАСОЛОДОЮ) просто не міг (ТРАХАВ ЇЇ ДО НЕ МОЖУ) зосередитись.

Тепер його очі впали на останній рядок, котрий він перечитував знову й знову, ніби намагаючись якось заштовхати його зміст у свою свідомість. Та шалений страх і далі стояв на заваді.

А В ТЕБЕ Є ПИТАННЯ?

Так. У нього зненацька з'явилася ціла купа питань. Ось тільки він не був упевнений, що хоче почути відповіді.

У голові зринула нова думка. А якщо Роджер не пішов додому? Перш ніж піти, він часто застромлював голову в кабінет Віка, коли бачив, що світло

ввімкнене. Сьогодні, коли в них на носі оця поїздка, Роджер, найімовірніше, так і зробить. Від цієї думки Віка охопила паніка і ні з того ні з сього зринув абсурдний спогад: як він підлітком мастурбував у ванній, не в змозі стриматись і шалено боячись, що всі здогадуються, що він там робить. Роджер одразу помітить, що щось не так. Він цього не хотів. Вік підвівся й підійшов до вікна, що виходило на стоянку шістьма поверхами нижче. Роджерові яскраво-жовтої «хонди сівік» там не було. Роджер поїхав додому.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=24238273&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примітки

1

Фантастичне пристосування, потрібне для роботи Великого скляного ліфта (який літає в космос) у книжці Роальда Дала «Чарлі і Великий скляний ліфт».

2

Переклад Максима Стріхи. (Тут і далі прим. ред.)

3

«Red Sox» – професійна бейсбольна команда з Бостона.

4

«Mets» – професійна бейсбольна команда з Нью-Йорка.

5

Greedo – інопланетянин, герой «Зоряних війн», з'являється в епізоді IV «Нова надія». Зелений гуманоїд.

6

– 90 кг.

7

«Героїчними» в США називають видовжені сендвічі з італійською приправою.

Начинкою можуть бути баклажани з пармезаном, курятина з пармезаном, м'ясні кульки.

8

– 122 кг.

9

– 40 кг.

10

Фрисбі – ігровий снаряд, він же «летюча тарілка» або «летючий диск».

11

«Nabisco» (Національна бісквітна компанія) – відомий виробник печива та подібної продукції.

12

Кекс, який традиційно готується за рецептом «усього по фунту (0,45 кг)» – у рівній пропорції змішуються масло, яйця, борошно та цукор.

13

«The Bugs Bunny Show», «Roadrunner Hour», «The Drac Pack» – популярні анімаційні телесеріали, що йшли в ранковому суботньому ефірі американських телеканалів.

14

Лікарський препарат для зниження кислотності.

15

У бейсболі – гравець, який виконує подачу.

16

Голландська хвороба в'язів спричиняється грибками. Під їхньою дією сік у дереві поступово перетворюється на камінь, від чого рослина пізно випускає листя, рано його скидає і взагалі поступово всихає.

17

Фантастична істота, вигадана для реклами «Макдональдзів». Фіолетова, грушоподібна, волохата.

18

Теж персонаж із реклами «Макдональдзів». Вбраний у циліндр, фрак, смугасті штани, має портфель. На перев'язі написано «мер». Голова являє собою чизбургер з очима.

19

Одна з найбільших військово-патріотичних та суспільно-політичних ветеранських організацій США.

20

Так? (нім.)

21

Так, мій мамо! (нім.) Помилка в граматичному роді пов'язана з алюзією на фразу «Ja, mein Führer!» («Так, мій фюрере!»).

22

- 178 см.

23

- 2,5 см.

24

- 193 см.

25

Домогосподарці (нім.).

26

Американські телесеріали.

27

Ігрове телешоу.

28

4,5 кг.

29

Консервовані макарони з м'ясом у томатному соусі.

30

Марка шкіряного гаманця.

31

Різновид буфета, популярний у штаті Індіана на початку XX століття.
Звідти й назва – гужіерами прозивають жителів штату Індіана.

32

Легкий кримінальний серіал, ішов по телебаченню в США у 1977-1983 роках.

33

Оригінальна назва «Where the Wild Things Are». Відома книжка-картинка про те, як неслухняний хлопчик потрапив до країни чудовиськ (які зображені доволі кумедними, незважаючи на кошлатість і зубатість), став їхнім королем

і повернувся додому.

34

2 м 45 см.

35

Юнацька християнська асоціація, яка займається громадською активністю й популяризацією спорту. очевидно, Стів мав на меті працювати там тренером з тенісу.

36

Напівдвигун, гемі-двигун - двигун із напівсферичними камерами згоряння.

Спочатку був розроблений для літаків-винищувачів. Використовується в потужних автомобілях.

37

Суп-пюре з цибулі.

38

George Denis Patrick Carlin - американський комік, відомий своїм чорним гумором і монологами на заборонені теми.

